

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:

Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:

Főszerkesztő és kiadásért felelős: **Rubinek Gyula** az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: **Buday Barna**.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Közteleken.

1910 november 15. d. e. 10 órakor. Igazgató-választmány ülése.
" " 15. d. e. 11 órakor. GEOSz. IV. rendes ülése.
" " 23. d. u. 4 órakor. Földmivélsügyi és növénytermesztési szakosztály ülése.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” igazgató-választmányának

1910. évi november hó 15-én, kedden délelőtt 10 órakor az egyesület székházának kis tanács-termében (IX., Köztelek-u. 8. sz., I. emelet) tartandó rendes ülésére.

(Tárgysorozatot lásd a „Köztelek” 87. számában.)

Budapest, 1910 november 3.

Károlyi Mihály gróf s. k.,
elnök.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” igazgató-választmányának, ugyis mint a „Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége” végrehajtó-bizottságának

1910 november hó 15-én, kedden d. e. 11 órakor az egyesület székházának nagytermében (IX., Köztelek-utca 8. szám, II. emelet) tartandó

IV. rendes ülésére.

(Tárgysorozatot lásd a „Köztelek” 87. számában.)

Budapest, 1910 november 3.

Károlyi Mihály gróf s. k.,
elnök.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” földmivélségi és növénytermesztési szakosztályának

1910. évi november hó 23-án (szerdán), d. u. 4 órakor a Közteleken tartandó ülésére.

Tárgyak:

1. Szakosztály és bizottságok megalakítása.
2. Hivatalos román támadás a magyar buza ellen. (Előadó: *Kosztány Tamás dr.*)

Desseuffy Aurél gróf s. k.,
szakosztályi elnök.

Veszedelemes hadviselés.

A főváros kereskedelmi és ipari körei és demokratái, támogatva a szocialisták által, teljes eréllyel folytatják azt a mozgalmat, mely a balkáni élőállat behozatal kieroszakolását tűzte célul. A miniszterelnök tudvalevőleg elutasító választ adott a fővárosi küldöttségnek, de ez csak olaj volt a tüzre. E hó ötödikén újabb értekezletet hívtak össze s ebből folyólag az országos agitációhoz szükséges előmunkálatokra bizottságot küldöttek ki. A tervbe vett agitáció célja az, hogy az állat-behozatali akadályok ellen harcra vigyék az összes magyar városok fogyasztó polgárait. Izelítőt ad a megindított mozgalomból már a szombati előkészítő értekezlet is, melynek elnöke *Lánczy Leó* volt, előadója *Vársonyi Vilmos*, egyik vezérszónoka *Sándor Pál*.

Természetesen mind egyetértenek abban, hogy az ország határait az élőállatok behozatalára meg kell nyitni. De *Sándor Pál* még ennél is tovább megy. Ő azt hiszi, hogy a mai magas vámok mellett nem

hozhatnak be annyi szerbiai állatot, hogy az árak jelentékenyen csökkenjenek. Megpendíti tehát azt a mentő eszmét, hogy a vámokat részben vagy egészben függesztjük fel. Persze, ez az újabb jelszó az értekezleten rokonszenves fogadtatásra talált, mert nincs is annál egyszerűbb és kellemesebb dolog, mint élvezni a védővámokat ipari téren, lerontani mezőgazdasági téren, dragán adni az ipari cikkeket és olcsón vásárolni a nyers terményt.

Nem közönséges mértékű elfogultság kell ahhoz, hogy valaki egészen komolyan ilyen osztó igazságot hozzon javaslatba. De immár annyira kiélezték a drágaság kérdését a gazdák ellen, hogy alig csodálkozunk, ha legközelebb rokonságot mutatnának ki (a földgáz mintájára) a földszurok és a baromtrágya között s ezen az alapon az egész állatállományt elkoboznák.

Bizonyos körök és az általuk szuggertált sajtóorgánumok a drágaságot mint sérelmi tőkét olyan furfangos ügyességgel alkalmazták az agrárpolitika ellen, hogy valószínű közgyűlöletet sikerült teremteniük. Ismert élelmességével a husinségből fegyvert kovácsolt magának a merkantil politika, melyet látszólag a fogyasztók millióinak érdekében forgat, valójában pedig eltereli a figyelmet saját magának a drágaságban való bűnrészességétől, mert mint panaszos támad ugyanazon védővámpolitika ellen, melyet ő a saját területén, kartelekkel is súlyosbitva, ugyancsak kihasznál.

Ennek a mozgalomnak táplálékot ad állattenyésztésünk újabb szerencsétlensége.

A MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám

előnyösen teljesíti az **abraktakarmánycikkek**, mint **finom és durva buza**korpa, **száritott moslák és répaszelet**, **malátacsira**, **malomkonkoly**, **napraforgó és repceolajpogácsa**, **melasse stb.** beszerzését.

Saját érdekünkben kérjünk ajánlatot.

Mai számunk 20 oldal.

A Romániából becsempészett állatokkal behurczoltak a száj- és körömfájást s ez a ragály immár 17,000 udvart tart zár alatt, tehát mesterségesen is csökkenti a felhajtásokat és fokozza a drágaságot. Érthető, ha ilyen körülmények között az amugy is felizgatott fogyasztók közvéleménye a kétségbeesés elkeseredettségével kap od a mentő eszmék után. S miután azt állítják, hogy a szerb éőállatbehozatal megszüntetné a drágaságot, csak természetes, hogy a behozatali engedély ellenzőit a közjólét ellenségeinek tekintik.

Maguk a gazdák vegyes érzelmekkel állanak a vádlottak padján. Uzsorával vádolják őket idehaza, míg a külföldi kereskedők szó nélkül fizetik a mai átlátarakat, fizetik a vámokat és a fuvarköltéseket és még így is türehető ellátásban részesítik a külföldi piacok fogyasztóit. Ebből az következik, hogy a tőlünk importáló államokban a gazda többet kap a jószágáért, mint a magyar gazda, tehát az állatarak nálunk olcsóbbak, mint a nyugati államokban. Csákhogy míg a külföldön ez megszokott dolog s a kereseti viszonyok is a drágább hushoz igazodtak, addig nálunk a balkáni behozatal és a orosz takarmánytermékek által erőszakolt felhajtások elkenyestették a közönséget. A mi közönségünk Európa huskamarájának megcsappanását csak most kezdi érezni és ennek ellenére minőségbeli igényei olyan magasak, amelyek egyáltalán nem állanak arányban a keresőképességgel. A tömegfogyasztásra alkalmas olcsó husanyagot elhanyagolják és abból állapítják meg a husinséget, hogy bélszin és borjuszelet nem áll rendelkezésre a régi mértékben és a régi áron.

A középeurópai depekoráció természe-

tes következményei kellemetlenül érintik a magyar gazdák egy jó részét is, akiknek ugyanis nincs eladni valójuk, ellenben a gazdaságukban szükséges hizó- és növendékállományt a szokásosnál sokkalta magasabb áron kell beszerezniük. Magukat a gazdákat is zavarba hozta tehát a mai állapot és nem kell csodálkozni, ha egyesek, akik nagyobb beszerzés előtt állanak, szintén felkapták azt a gondolatot, hogy legalább a tenyészállat-szükséglet egy részét igyekezzünk Szerbiából beszerezni. Sajnos azonban, a szerb állat tenyésztési célokra nekünk még abban az esetben sem felelne meg, ha teljesen biztosak volnánk a felől, hogy feltétlenül egészséges állatokat kapunk.

Azonban éppen a ragályos állati betegségek behurczolásának veszedelme az, ami a balkáni élőállatbehozatal tilalmazását parancsolja. Erészben a gazda érdekét a fogyasztó érdekétől nem lehet elválasztani, mert csak egyetlen ragályos állati betegség sokkal nagyobb mértékben csökkentheti a felhajtást, mint azt a szerb behozatal pótolni képes. De a forgalmi zavarok átfutó bajain felül az újabb betegségek állatállományunk fejlődőképességét is végleg megtámadhatják s így krónikus és gyógyíthatatlan bajjá tehetik a husinséget, melyet pedig állattenyésztésünk, kellő védelemhez jutva, saját természetes erejéből is rövid időn belül orvosolni fog.

Mindezeknél az érveknél nyomatékosabb az, hogy a behurczolt betegségek állat kivitelünket egyszerűen elfojtanák. Azt a könnyelműséget, amit most a magyar kormánynak ajánlanak, egyetlen nyugateurópai állam meg nem kockáztatná, hogy tudniillik a szerbiai egészségügyi színvonalra sülyesztett magyarországi álla-

tokkal saját állattenyésztését megfertőzni engedje. A külső államokban van annyi érzék, hogy átmeneti könnyítések kedvéért állattenyésztésük érdekeit kockára nem vetik, gondoltak erre már a kereskedelmi szerződések megkötésekor s nyomban el is zárkóznának előttünk, mihelyt Vázsonyiék és Sándor Pálék behajtanának bennünket a sorompóvitás esztelen-ségébe. Már pedig az agrárkivitelünk elől való elzárkózás a nemzet egyik legfőbb jövedelmi forrását és ezzel együtt fizetőképességünket egyszerűen tönkretenné.

Az ország csödbekergetésének ezt a gondolatát csak az a szenvedélyektől telt, féktelen elfogultság sugalhatja, mely mindenáron, a következmények minden mérlegelése nélkül, egyeül csak az agrártársadalom letörését tüzi célul.

Reméjük azonban, hogy ezzel a fékevesztett és súlyos következményeiben szinte mérlegelhetlen mozgalommal nem fogja azonosítani magát a magyar társadalom, még kevésbé a kormány és a törvényhozás.

Mi nem akarunk több marhavészt importálni. Bármilyen nagyhatalmasságok legyenek a Morzsányiak és a Vázsonyiak, arra talán megsem lesznek elegendők, hogy állattenyésztésünket meszes gödörbe vigyék.

B. B.

Alább közlünk a husdrágaság kérdésében néhány érdekes véleményt, melyek mindannyian megegyeznek abban, hogy a husdrágaságért elhárítják a felelősséget a gazdaközönségről, de mindegyik más oldalról világítja meg a kérdést, kutatja a baj indító okát és az orvoslást célzó intézkedéseket. A beérkezett vélemények teljes terjedelemben való közlésére nincs elegendő helyünk, azért az alábbiakban csak röviden vázoljuk azok gondolatmenetét és következtetéseit.

kispénzü embert szorítja ki a fényűzésnek egyik teréről a nagypénzü ember, egyszerűen azért, mert ő többet áldozhat erre a célra. A közép-vagyoni, illetőleg jövedelmű osztályt ugyanez a sors érte volna a külföldi vadászok közből jötték nélkül is. Ők legfőleg siettetik a folyamatot. Ha lassan is, de nálunk is fejlődik a főri nagyvagyoni mellett olyan nagytőke, amely az iparnak vagy kereskedésnek köszöni az eredetét s e nagy vagyonok élvezői még nagyobb versenyt támasztanak a vadászatért, mint most a külföldiek.

Az ilyen aranyfolyammal szemben nincs ellenállás. Egyesek fenntarthatják maguknak a passziójuk kielégítését, de a verseny nyomán keletkező drágulást senki sem gátolhatja és így azt sem akadályozhatja meg, hogy a pénz dolgában kevésbé tehetőselemek a versenyből kiszoruljanak. Ezek számára nem marad más, mint a sóvárgás romantikája, az a fájó érzés, mely elfogja például a hajdani lápi vadászt, mikor bejárja a volt kócsagtanyákat, ahonnan a mérézők lecsapolták a vizet s a régi nyüzsgő élet helyén buzakalászt ringat a szél... Vajjon kinek jutna eszébe, hogy a pákások és réce-vadászok kedvéért visszacsinálja a Tiszaszabályozást? Valamiképpen mi módosabb városi vadászok kibecsültük a községi vadászatokból a falusi koresmárosokat, parasztpuskásokat és rektorokat: úgy becsülnék ki bennünket is a fővadász területekről a gazdagok, ringott légyen azoknak a bölcsőjük itthon vagy akár Birminghamban.

Nyerstermelő nemzet lévén, a vadunkkal is úgy vagyunk, mint a hizott rostélyosunkkal. A termelésünknek a javát odaadjuk az idegennek, mert az pénzt ad érte, a magyar pedig nem

Hazánk egyik szakembere taga uzsorás jövedele husiparosok szert drágaságért, a B behozatalt pedig tiltandónak tartja szerü adatok ala hizlaláson alig v a bizományba hiz marháit hizlalja fizetik, egy darab dozása mérsékel 1'075 márkába k élősulygyarapodás márká térül meg 1 vámmázsa (50 csak elég drága. egy 360 márkáér soványokör 150 felhizlalva, 521'2 ben a hizott ökö a 40 márká = a 0'40 márká = tehát 550 márká 28'75 márká, am csak nem mond annál nagyobb iparosok. Eltekir próbavágástól, m tekinthető bizor részrehajlatlan p egy vágómarhán korona, tehát töl vágás 102, egy g jövedelmet tünt schaftlicher Zeit ielent közlemény a mézáros mini ért vásárolt 600 korona, tehát me egy hét alatt haszon, de a mé be, hanem az él désekor is már s az argentinai h sürgetik, hogy az még többet nye drágaságot tehát

képes megfizetni külföldre viszik, hust. De mi lenn husunkat egyalta szerre megszünne iránt? Ugye, hog és elválváció igen sok, most j visszaesnék, mert ből a fenntartá magyar vadászna elhanyagolt és feledjük, hogy a helyen elsősorba üzés. Ne feledjü bökezü külföldie jól fizetik a legt is tessék figyelni földi majdnem k hive s bizony ből, legfeljebb se

Az ilyen embe nem elégedhetik derekasat akar e nem jut. Különb magyar hotelek ebben igaza is mert ilyen magy állítólag lesznek pénzéből. Pro se vannak a nyuga A Tátrát kivé nálunk jövője. látni és nem e elemektől mind

TÁRCZA.

Audiatur...

Felöltöttem a névtelenség leplét és elmentem kísértetni a vadászati szakirodalom berkeibe. Érthetőbb szóval mondvá, cikket irtam a „Vadász-Lap“-ban a külföldről hozzánk ellátogató vadászokról, üdvözöltem őket, mint a barátságos nemzetközi érintkezés szívesen látott tényezőit s örültem az idegenforgalomnak, amelyet támasztanak s amely számbaveendő jó pénzt hoz az országba. No ugyan szépen megjártam vele. A berkek egyik legerősebb öre: Bársony István ugy föbe kólintott a „Köztelek“ tárczájában, hogy elég lesz elviselnem. Kénytelen vagyok levetni az amugy is szokatlan inkognitót s ugyancsak itt a vonal alatt igazolni magamat.

Előrebocsátom, hogy mi Bársony Istvánnal minden valószínűség szerint egy és ugyanazon malomban örölünk és ha ő ellenem cikke végén tanuul hív fel minden magyar embert, beleértve azokat is, akik nem vadászok, ez csak úgy vált lehetségessé, ha vagy én nem fejeztem ki világosan, amit irni akartam, vagy ő értette félre az olvasottakat, esetleg nem terjesztette ki a figyelmét cikkemnek egész tartalmára. Mind-egyik esetben tisztáznom kell az eszméket.

Elsősorban azt kell megállapítanom, hogy a birtokszerező külföldieket egy szóval sem említettem, még kevésbé helyesltem, ha gazdag idegenek magyar földet vásárolnak, nem juthattam tehát ellentétbe azzal az igazsággal, hogy akié a föld, azé az ország. Cikkem ilyen nagy témákat nem ölelt fel, ott csupán gazdag

külföldi vadászvendégeinkről van szó, akik azért látogatnak el hozzánk, hogy meg'öjje a maguk szarvasát, vagy medvét s eközben nem nagyon kérdik a mulatságnak az árát. A földet hódító külföldiek dolga egészen más dolog s részben már a nemzeti érzületet is kielégítő megoldást nyert az új adótörvényben, amely háromszoros adóval rója meg őket. Maradjunk tehát csak azok mellett az idegen vendégeink mellett, akik mint haszonbérlok szerepelnek, vagy darab-számra fizetik a szarvasat, ami lényegében egyre-megy.

Ha mi gazdag kapitalista nemzet volnánk, közömbös volna ránk nézve a kérdés, vajjon a külföld nagypénzü vadászai kopogtatnak-e nálunk bebocsajtatásért vagy sem. Pusztán és egyedül udvariassági kérdés számba menne, hogy bebocsássuk-e őket, vagy elutasítólag viselkedjünk velük szemben. Ámde szegények vagyunk s ilyen ellentállást ki nem fejtethünk, mert az egyes embert nem lehet korlátozni abban, hogy amiye van, azt lehető legjobb áron értékesítse. Ha külföldi a legtöbbet ígérő, ez bizonyára igen keveseket fog a jó vásártól visszatartani. Ebből a tényből legjobban kiviláglik a Bársony István ideális álláspontjának a gyakorlati kivihetlensége. Mi is azt szeretnők, ha minden szarvas a magyar vadászok nemes időtöltésének szolgálhatna, de számolni kell elsősorban a valóság-gal, a konkrét körülményekkel, ezek pedig abban állanak, hogy különösen a fővadra való vadászat lassan, de biztosan kizárólag a gazdag emberek szórakozása lesz. Ez egy föl nem tartóztatható gazdasági fejlődésnek az eredménye, a pénzgazdasági evolúció következménye. Nem a magyar embert, hanem a szegény embert, a

Drága hizlalás.

Hazánk egyik régi, kiváló állategészségügyi szakembere tagadja azt, hogy a marhahizlaló uzsorás jövedelemmel dolgozhatna, ellenben a husiparosok szertelen haszonvágását okolja a husdrágaságért, a Balkán-államokból való élőállat-behozatalt pedig minden körülmények között eltiltandónak tartja. Német lapokból átvett számszerű adatok alapján kimutatja, hogy a marhahizlaláson alig van a gazdának haszna. Így pl. a *bizományba hizlalásnál*, amidőn a gazda más marhát hizlalja és 77 elért sulyszaporulatért fizetik, egy darab hizómarha takarmánya és gondozása mérsékelt felszámítás szerint naponta 1'075 márkába kerül, amelyből a napi 1 $\frac{1}{2}$ font élősúlygyarapodásban a 45 fillér csak 0'675 márká tévül meg és így 40 fillérbe kerül a napi 1 vámmázsa (50 kg.) trágyatermelés, ami ugyancsak elég drága. A *saját marhahizlalásnál* pedig egy 360 márkáért vásárolt 10 vámmázsa súlyú soványkór 150 nap alatt, 12'25 vámmázsa felhizlalva, 521'25 márkába kerül, amivel szemben a hizott ökrök eladási ára 12'25 vámmázsa a 40 márká = 490 márká, 150 napi trágya a 0'40 márká = 60 márká, az összes bevétel tehát 550 márká, vagyis a nyereség egy darabon 28'75 márká, amely tekintettel a rizikóra, ugyancsak nem mondható uzsorás nyereségnek. De annál nagyobb nyereséggel dolgoznak a husiparosok. Eltekintve a legutóbbi székesfővárosi próbavágástól, mely hibás kivetele miatt nem tekinthető bizonyítéknak, régebbi korrekt és részrehajlatlan próbavágások eredményei szerint egy vágómarhán a husiparos nyeresége 96–146 korona, tehát több mint 25 $\frac{1}{2}$ %; egy bécsi próbavágás 102, egy gráci pedig 132 korona tiszta jövedelmet tüntet föl. A Wiener Landwirtschaftlicher Zeitung f. évi 75. számában megjelent közlemény részletes költségvetése szerint a mérsáros minimális haszna egy 570 koronáért vásárolt 600 kg. élősúlyu hizott ökrön 60 korona, tehát még mindig több mint 10%. Alig egy hét alatt visszatérülő tőkénél ez óriási haszon, de a mérsárosok még ezzel sem érik be, hanem az élőállat legesekélyebb áremelkedésekor is már aránytalanul drágítják a húst és az argentinai hus behozatalát is csak azért sürgetik, hogy azzal letörve az élőmarha árát, még többet nyerhessenek. Az abnormis husdrágaságot tehát jórészt a husiparosok kapzsisága

okozza és így a husdrágulás is elsősorban csak az ő megrendszabályozásukkal korlátozható. Utal továbbá a keleti marhavész behurcolásának veszélyére, mely Oroszországból, hol állandóan uralkodik és pusztít, közönségesen a szomszédos országok és pedig főként a Balkán-államok közvetítésével származik be hozzánk, még be-csempészett bőrökkel is, hát még eleven állatokkal?! Ez államok állategészségügyi szervezete korántsem oly tökéletes, hogy a hasított körmű élőállatokkal e ragályt be ne hurcolhatnánk és könnyelműség volna azt hinni, hogy kitűnő állatorvosi szervezetünk, a keleti marhavész föllépése esetén, e ragályt óriási megkárosodás nélkül leküzdhesse. A Magyarország területén legutóljára pusztító marhavészt ezelőtt 29 esztendővel a czikkiró fojtotta el, nagyon is ösmeri tehát annak rettenetes pusztítását és leküzdésének nehézségeit. Ne játszunk tehát a tüzzel, hanem érzjük be a husbehozattal és míg az abnormis husdrágaság tart, adjuk rá magunkat az olesóbb birka, házinyul és vadhus, hal és a leguminozák fogyasztására, azon biztos reményben, hogy rövid időn belül el lesz hárítható mindazon akadály, mely a marha- és sertéshussal való táplálkozást ma még annyira megdrágítja.

Drága munka és közvetítés.

Óváry Ferencz (Gyöngy) szerint az élelmiszerek drágulása az általános drágaság következménye. Drága az anyaföld, drága a termelés, drága az értékesítés, tehát a mezőgazdaság termelte élelmiszerek sem lehet olesó. Ma a föld ára kétszer oly magas, mint ezelőtt tiz-tizenöt évvel volt. Az a hat millió hold buzaföld, mely ezelőtt 15 évvel 2400 millió K. értéket képviselt, ma 4800 millió koronát ér s így már a földérték többletének 4%-os kamatja is 16 koronával fokozza egy kat. hold buza termesztési költségét és hasonló arányokban a többi terményekét is. A föld értéke ugyan egész Európában tetemesen emelkedett, de olyan mértékben, mint nálunk, sehol. Ennek az aránytalan földdrágulásnak okozója egy jó parcellázási törvény hiánya és a dollár verseny-e a forinttal. A földéhes nép a föld árát dollárokból fizeti forintok helyett és az ebből származó haszon nagy része a parcellázást közvetítő kereskedelemnek jut. Földdel kereskedni és azon gazdálkodni azonban ma mindenkinek szabad, míg a más áruval való kereskedés-

hez és iparüzéshez engedély kell. Egy jó parcellázási törvénnyel kellene tehát a közvetítés tulkapásait korlátozni és annak gyakorlását bizonyos kvalifikációhoz és vagyoni cenzushoz kötni. Az általános drágulás másik fontos tényezője a *drága munka*. A gazda ma amerikai munkabért fizet, a munkás pedig *amerikázik*, vagyis nagy bérért keveset dolgozik, ellentétben Amerikával, ahol dollárral fizetnek ugyan, de dollárért dolgoznak is. A munkabér a legutóbbi 15 év alatt 50–70%-kal drágult és ehhez számítva a rossz munka okozta idő- és anyagvesztéseket, a munka ára még több százalékkal emelkedett.

Ezen a bajon csak az az erkölcsnemesítő szocializmus segíthetne, mely a magas munkabérek ellenében becsületes munkára buzdítaná a munkást; akkor a drága munkabér dacára is csökkenteni lehetne a termelési költségeket. A mai szocialista szakszervezetek azonban csak a magas bér követelésére ösztönzik a munkást és sohasem a tisztességes munkára is. Az általános drágulást azonban tetemesen fokozza a *drága kereskedelem* is. A gazda élősúlyban ma átlagban 80 fillérért értékesíti a marhát, ami vágósúlyban 1'35 koronának felel meg.

Ezt a húst a fővárosban nagy átlagban 2 $\frac{1}{2}$ koronáért árúsítják. Vagyis a közvetítés 70–80%-ot nyer azon az állaton, amelyet a gazda önköltségen értékesít. Emellett, ha betegség miatt elkobozzák a levágott állatot, az egész kárt a gazda viseli, holott e rizikót arányosan meg kellene osztani a kereskedővel, aki ugyanis sokat nyer az egészséges jószágban. Ha pedig a gazda közvetlen érintkezést keres a fogyasztóval és piacra viszi jószágát, még roszabbul jár, mert kupez közvetítése nélkül ott sem adhatja azt el. A közvetítő kereskedelemnek kell tehát szolidabb alapokra helyezkednie és azzal is csökkenteni a drágaságot. Különlegesen a husdrágaságot fokozza még a *juhnyelés nagy-mérvű csökkenése*, mert az jó minőségű és aránylag olesó húst szolgáltat, amennyiben a juh élősúlyban ma sem drágább 50 fillérnél, ami vágósúlyban 80 fillérnek felel meg. A mai magas gyapjúárak mellett jövedelmezőleg lehetne szaporítani a juhállományt, mely nemcsak olesó húst, hanem nagytömögű trágyát is produkál, csak hogy a legelők megfogyatkozása erősen korlátozza szaporítását.

képes megfizetni. A prima hizottökreinket a külföldre viszik, mi pedig eszszük a harmadrendű húst. De mi lenne, ha a külföld nem venné a husunkat egyáltalán és a külföldi vadászok egyszerre megszűnnének érdeklődni a magyar szarvas iránt? Ugye, hogy az eredmény nagy veszteség és devalváció lenne? Annyi bizonyos, hogy igen sok, most jeles és gondozott vadászterület visszaesnék, mert kiapadna a pénzforrás, amelyből a fenntartás költségei kikerültek és a magyar vadásznak sem tehetnék sok kedve az elhanyagolt és elnéptelenedett területben. Ne feledjük, hogy a fővadadászat ma már a legtöbb helyen elsősorban pénzkérdés és elsőrendű fényűzés. Ne feledjük azt se, hogy mit áldoznak a bőkezű külföldiek a területek fenntartására, mily jól fizetik a legtöbb helyen a személyzetet. Azt is tessék figyelembe venni, hogy az ilyen külföldi majdnem kivétel nélkül az okszerű kimélet híve s bizony nem vesz el a nemzeti vagyonból, legfeljebb segít azt gyarapítani.

Az ilyen ember aztán természetes dolog, hogy nem elégedhetik meg akármivel, hanem valami derekasat akar élvezni, olyat, amilyenhez otthon nem jut. Különösen nem fog megelégedni a magyar hotelek ablakaiból való kilátással s ebben igaza is van. Igaza van pro primo azért, mert ilyen magyar hotelek még nincsenek, csak állítólag lesznek, akkor is ama bizonyos angolok pénzéből. Pro secundo, ha volnának ilyen hotelek, vannak a nyugati nemzeteknél ennél különbek. A Tatrát kivéve, a turisztikának aligha van nálunk jövője. Egyébként a turista, aki csak látni és nem élvezni jön, az itt szóbanforgó elemektől mindenben különbözik, elsősorban

azáltal, hogy pénzt csak mérsékeltet hoz forgalomba. A „cheap tourist”, az olesó utas csak Svájcban, Itáliában és Norvégiában jövedelmező czikk. Olyan, mint a szardínia, csak akkor számít, ha legalább is ezrével van. Ezekkel mi nem is tudnók, mit kezdünk, mert nem vagyunk a fogadásukra berendezkedve. Áruljuk mi csak azt, amink már megvan. A turisták részére ráérünk kiskereskedést nyitni, most itt nagyobb üzletről van szó. Tuladhatunk ugyanis nagypenzért olyasmin, amiért eddig nem sokat kaphattunk. Megtehetjük ezt most mindjárt, még holnapig sem kell várunk.

Fődolog, hogy ne legyünk Olesó Jánosok és kérjünk olyan árakat, hogy még aránylag a külföldi viszonyokhoz képest se legyenek tulságos jutányosak. A legtöbb esetben még is kapjuk, amit kívánunk s az elérhető cél elértük. Évek hosszú sora óta foglalkoztat minket ez a kérdés a Vadász-Lapban is s elejétől fogva azon az állásponton voltunk, hogy a külföldi vadászok fizessenek minél többet, nemhogy kimélni akartuk volna őket. A megadóztatás eszméje annyira nem új előttünk, hogy ezt a lépést az említett lapban már akkor is sürgettük, mikor még senki más nem törődött vele. Minden alkalmat megragadtott a lap ennek az eszmének a propagálására s bizonyára örül, hogy erre most is alkalom nyílik. Én magam is a szóbanforgó czikk során néhány sorral odább célzást teszek erre e szavakkal:

„... nines messze az idő, amikor külföldi vendégeink... megfelelő adózással is hozzá fognak járulni az állami bevételekhez, különösen azzal a céllal, hogy ez a jövedelem a vadászati

érdekvédelemnek és a vadászati ügy előmozdításának szolgáljon.”

A Vadász-Lapnak régi kedvenc eszméje t. i. egy országos vadászati alap szervezése az erdei alap mintájára s ennek az alapnak egyik főjövendelmét a külföldi vadászok adója szolgáltatná. Ez a megoldás alig különbözhetik a Bársony István ideájától, mert hisz éppen az ő felfogása szerint ez sem egyéb, mint kulturális cél.

Befejezésül álljon itt néhány sor idézet ama czikkéből, pusztán annak illusztrálása végett, milyen összefüggésben tárgyaltam én ott a vadászok nemzetköziségének a témáját a magyar nemzeti gondolattal:

„A vadász megmarad annak, ami volt, t. i. faja előnyös és szimpátikus vonásait visszatükröző eredeti típusnak és nemzetközi szereplésével csak azt a régi igazságot dokumentálja, hogy aki a saját nációjának sikerült képviselője, az a világ minden tájáról egybegyűlt nemzetek sokadalmában is számot tesz.”

... A vadászat, mint ilyen általános, minden körköt lebilineselő szenvedély igen alkalmas faktora a nemzetközi egyesülésnek és mindennap közelebb hozza a gyakorlati megvalósuláshoz az emberiségnek nagy eszméit, anélkül, hogy csorbítaná azt az apáinktól örökölt szent ragaszkodást, amelylyel e földhöz viseltetünk, amelyen kívül költőnk szava szerint — nincsen számunkra hely.”

Mindezek után pedig teljesen nyugodt vagyok, hogy hazánk szent földéből, sem annak bármely értékeiből egy fikarenyit sem áruítam el az idegen vadászoknak. Szilárd Ferencz.

Rossz tanácsadók.

Ugron Zoltán Aehrenthal grófnak a delegációban tartott külügyi expozéjára, Lánzy Leó beszédére és Rohonczy Gedeon cikkeire tett észrevételeiben foglalkozik a drágaság kérdésével. Aehrenthal beszédének azon tételére, amelyben bejelenti a Romániával és Szerbiával kötött és a többi Balkán-államokkal a legnagyobb kedvezmény alapján kötendő kereskedelmi szerződéseket, megjegyzi, hogy semmi érdekünk közgazdasági előnyök nyújtásával lekenyereznünk ez apró népeket, amelyek ellenszenvének kitörését csak tulnyomó hadierőnkkel bírjuk korlátozni. Nem azért emeljük óriási áldozatok árán harczképességünket, hogy liliputi népektől a békét közgazdasági érdekeink rovására vásároljuk meg. Mikor Ausztriával a vámszöveget megkötöttük, megállapodások történtek az autonóm vámtarifára nézve is és ha azoknak Ausztria iparát védő tétellei végrehajtottak, teljes joggal követelhetjük az állattenyésztésünket védő előállat- és husbehozatalra vonatkozó tételleinek betartását és azoknak a külkereskedelmi szerződésekben való érvényesítését is. Lánzy Leó beszédét kritizálva, különösen kifogásolja annak azon tételét, hogy az abnormis élelmiszer-drágaságot a mezőgazdasági védővámok szigorú alkalmazásának kerülhetlen követelésével a gazdák szívtelensége okozza és hogy itt néhány ezer producens áll szemben millió és millió fogyasztóval. Nagyon helyesen jegyzi meg erre, hogy annyi rossz év után a gazdaközönség teljes joggal kereshet kárpótlást az idejéig termésben és az árviszonyok kedvező alakulásában, az ország fogyasztóinak milliói pedig legnagyobb részt maguk is földmivelők, kik a többi fogyasztóközönséggel együtt nyögik a nagy drágaságot, mely az ipari termelés terén is teljes mérvében érvényesül. Nem érti, hogy Lánzy miért pártolja az osztrák fogyasztók érdekeit, kik az általa képviselt kereskedelmi bankot a bosnyák bankkérdésben oly rutul kijátszották és miért lelkesedik a keleti népekért, kik a mi égiszünk alatt élve is a magyarság ellen küzdenek?

Rohonczy cikkének arra az állítására vonatkozólag, hogy az idejéig husdrágaságot az elmúlt években Olaszországba irányuló fiatal tenyészmarhakivitel okozta és ezért a kormányt teszi felelőssé, megjegyzi, hogy ha ez a jószág bennmarad, a takarmányinség vagy a bunkó áldozata lett volna, mert hiszen a lebunkózással volt egyértelmű, mikor a Felvidéken és Erdélyben 35-56 fillérért mérték a hus kilóját, holott így legalább tisztességes árt kaptunk azokért. Furesának találja Rohonczy azon kijelentését is, hogy hazafias kötelességnek ismeri a magyar fogyasztó közönség olcsó hussal való ellátását, továbbá a termelés megszorításával kezdődő buzaring alakítására vonatkozó javaslatát is, melylyel rossz termés esetén éhínségbe döntné az egész monarchiát. Egyébként az idejéig jó takarmánytermés után reméli, hogy a hustermelés és fogyasztás között az egyensúly mielőbb helyreáll és hogy a kormány és a parlament a magyar mezőgazdaság érdekeinek kímélésével is megtalálják a kellő módot az egyensúly helyreállításának megkönnyítésére.

Czél szerű intézkedések.

Foltiny Elemér (Budapest) az utolsó évek rossz takarmánytermését és a legelőfeltöréseket tekintve elsősorban a husdrágaság okozóinak, amennyiben azok következtében csökkent a kiskisgazdaközönség jószágállománya; másrészt azokat a rendkívül magas szállítási, fogyasztási adó, marhavásárpénztári, vágóhídi stb. költségeket,

amelyek levágásig és kimérésig annyira megdrágítják a húst. A husdrágaságot némileg csökkenteni lehetne a főt elősorolt költségek méltányos leszállításával is, de állandó és biztos eredmény e téren csak a hazai állatállomány tömeges felszaporításával volna elérhető. E cél megvalósítását a tenyésztés irányítására és nemesítésére, a forgalom megkönnyítésére, a közös legelők létesítésére és az állattenyésztés fejlesztésére irányuló egyéb kormányintézkedéseken kívül az állatbiztosítási intézmény nagyarányú felkarolásától és kiterjesztésétől reméli, mert ez biztosítja a kiskisgazdaközönséget a rá nézve annyira végzetes elhullások stb. bajok okozta megkárosodástól. Az állatbiztosítás nemcsak az állatállományban fekvő vagyont és annak jövedelmezőségét biztosítja, hanem egyúttal jószágállományának állandó fenntartására és szaporítására is képesíti a kiskisgazdát.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Rovatvezető: Paikert Alajos.

* **Burgonyabevitel Amerikába.** Nem igen ismert dolog, hogy az Egyesült-Államok minden évben burgonyát hoznak be külföldről. Dacára annak, hogy burgonyát ki is visznek külföldre, mégis átlagban a bevétel nagyobb, mint a kivitel. Amikor a burgonyatermés az Unióban sikerült, az import ezen cikkből természetesen kisebb, de akkor is mindig még egynéhány százezer bushel, ha azonban az amerikai burgonyatermés nem sikerül, akkor az Unió kénytelen sok millió bushel burgonyát külföldről venni; így legutóbb 1908-ban 8.383.966 bushel hozott be külföldről. Nemesak a szomszéd Kanadából, hanem Európából, így különösen Angliából és Németországból hoznak burgonyát nagyobb mennyiségben Amerikába.

* **Az Egyesült-Államok tengeritermése.** Dacára az idejéig nagy szárazságnak, az Egyesült-Államok ez évi tengeritermése mégis a legnagyobbra ígérkezik, melyet valaha az Unió területén behordtak. B. W. Snow az idejéig termést 2850 millió bushellre becsüli. Minthogy a tengeri az Egyesült-Államok főtermése és jelentőségben messze felülmúlja a búzát, ez év mindenestre az egész amerikai mezőgazdaságra prosperitást jelent. De mert Amerika is tulhajtotta a gabonaneműk termesztését és evvel kapcsolatban állandóan feltörte és eke alá hozta a meglévő pompás legelőterületeket, ma már Amerikában is ijedően csökkent a marhaállomány. Drága lett ott is a hus és kevesbedvén a haszonállat, különösen pedig a legelő marha, amelyet azután tengerivel felhizlaltak, olcsóbb lett a tengeri, mert nem lévén elég állat, nagyon megcsökkent a kereslet. Mindehhez még az idejéig rekordtermés kilátásai annyira lenyomták a tengeri árt, hogy az ma már Csikágóban 35 cent bushellenként. A tanulság tehát ugy Amerikában, mint nálunk ugyanaz, tartsuk meg a helyi arányokat. A tulhajtott szemtermesztés, a legelők folytonos feltörése egyrészt a talaj kimerüléséhez, másrészt depekorációhoz vezet.

△ **A római nemzetközi mezőgazdasági intézet legújabb agrárstatisztikai kiadványai** arról tanuskodnak, hogy a kezdet nehézségein átesett nagyfontosságú intézmény kebelében immár szorgos és czéltudatos munka foly a kitűzött feladatok fokozatos megvalósítására. A statisztikai osztály az intézethez tartozó államok mezőgazdasági statisztikai szervezeteinek egy testes kötetben való ismertetése után, amely egyúttal a statisztikai felvételek eredményeinek egységes alapelvek szerint való közlése mellett tört

lándzsát, egy újabb kiváló adatgyűjtemény az intézethez csatlakozott államok mezőgazdasági termelési és állattenyésztési viszonyainak képét tárja elénk szigorúan megrostált hivatalos adatok alapulvételével. A római intézet e kiadványa maradandó becű forrásmunka, amelyet Miklós Ódön, az intézet vezetőségének egyik legagilisabb és irányadó tagja nemrégiben behatóan ismertetett lapunk hasábjain. A rendes havi kiadványok sorában az intézet októberi bulletinje a zab világtermelési naptárát közli ugyanazon elvek szerint egybeállítva, mint az előző hónapokban közzétett buza-, rozs-, és árpatermesztési kimutatók, amelyek czélja táblázatos összefoglalásban feltüntetni, mely hónapokra esik a legfontosabb gabonaneműk vetése és aratása a világ összes államaiban. Az októberi kiadvány ezenkívül a szeptemberig beküldött adatok alapján kidolgozott világtermés-kimutatót és végül két érdekes diagrammot közöl, amelyek közül az egyik azt tünteti fel, hogy a világ legutóbbi tíz évi termés alapján számított átlagos buzaterméséből az egyes fontosabb termelőországok milyen arányban részesednek, a másik pedig a hektáronkénti buzatermés-átlagokat foglalja össze az egyes államok szerint. Az első diagramból kitűnik, hogy a világ átlagos buzatermésének 207,3 ezrelékét az Észak-amerikai Egyesült-Államok termesztik, amelyek után a többi fontosabb buzatermesztő országok a következő arányszámokkal sorakoznak: európai Oroszország 167,9, Franciaország 108,4, Brit-India 98,4, Olaszország 60,0, Magyarország 53,6, Argentína 46,6, Németbirodalom 44,9, Spanyolország 35,8, Kanada 33,9, Románország 24,2, ázsiai Oroszország 20,9, Ausztrália 20,1, Ausztria 18,3, Nagy-Britannia 17,7, egyéb államok 42,0 ezrelékkel. A világ összes buzatermésének mintegy felét tehát jelenleg a négy első helyen felsorolt állam szolgáltatja. A második diagram pedig azt mutatja, hogy a hektáronkénti buzatermésátlag legnagyobb Nagy-Britanniában (21 q), utána következnek Németország 19,8, Franciaország 13,8, Ausztria 13,2, Kanada 12,4, Magyarország 12, Románország 11, Olaszország 10,3, Egyesült-Államok 9,2, Spanyolország 8,1, Argentína és ázsiai Oroszország 7,7, India 7,5, Ausztrália 6,7 és európai Oroszország 6,2 q hektáronkénti országos buzatermés-átlaggal.

△ **Kormányváltás Franciaországban.** A vasutasztrájk erős kézzel való letörése pillanatnyilag nagy sikert biztosított a Briand-kormánynak, de Briand Arisztid ezzel nem érte be, hanem törvényhozási intézkedésekkel akarja hasonló közérdekellenes kísérleteket a jövőben lehetetlenné tenni. Ez a kérdés szakadást idézett elő a kormányban, mely lemondott, mire Fallières elnök újból Briand-t bizta meg kabinetalkitással. A régi kormány szocialista tagjai azonban nem vállaltak tárczát, ugyszintén a mérsékelt konzervatív irányzatot képviselő Ruau földmívelésiügyi miniszter sem, akinek távozása kétségtelen veszteség a francia mezőgazdaságra s akinek visszavonulását a gazdatársadalmi testületek sajnálkozása kísérte. Utódját, Raynaud képviselőt is sok rokonszenv fogadja.

△ **A svájci gazdaszövetség nemzetközi tejárjegyző irodájának** október havi jelentése szerint, amely Belgium, Dánország, Németország, Franciaország, Nagy-Britannia, Németalföld, Olaszország, Magyarország, Ausztria, Svédország, Norvégország és Svájc szolgáltatja adatok alapján készült, az idejéig takarmánytermés Európaszerte jobb és bőségesebb volt a tavalyinál, míg az Északamerikai-Egyesült-Államokban a múlt évvel szemben minőség- és mennyiségbeli hanyatlás mutatkozik. A tejtermelés mennyisége a folyó

év harmadik negyed országban, Franciaországban, a többi országokban szakához képest, némileg emelkedik mint tavaly és ez ígérkezik. Ugyanez mértékben, a vaj vajarak további er a sajtfélékre nézve kedni fog, de szer szintvonalán alul.

△ **Szászország** száz királyi országot tett évi jelentése általában nem igé kilátásokat csak A nyár elején bőséges csapadék kedvezőnek mond egy ősziében, tenyésztés a rosszul fizetett. A bérék és géparal miatt mindinkább mutat, nagyon so nagyon fejlett gazdasági munkatulnyomóan külföld.

△ **A bajor drágaság** kérdés állapította meg előtti tiltakozott a kedvezmények utánatósna jelezte határának felem szövetkezetek alá ily szövetkezetek szövetkezeti uton tés fejlesztését, pénznek leszállítás nürnbergi állatvá mannytermesztés gazdálkodás kikü

△ **Innen-onn erősen emelkedik** fogyasztási adó a cukorgyárak finomítók pedig közvetlenül a fogyasztási adó eladásra. Az 19 fogyasztással tel áll szemben, am felel meg.

Észak-Amerika salétromtelepet bányászást már a Chemehuris-vö dési agyagtalajb salétromréteggel Rio Grandetól k tólag még nagy nines pontosan

A legutóbbi 288 kiállított te lyeknek tej- és

GŐZEKESZÁNTÁSHOZ,

gazdasági üzemekhez, téli fűtéshez

kiválóan alkalmas

: tatali briketteket :

szállít a
MAGYAR ÁLTALÁNOS
:: KÖSZÉNBÁNYA ::
RÉSZVÉNYTÁRSULAT
BUDAPEST, V., ERZSÉBET-TÉR 19.

A tatali brikett teljesen pótolja a porosz szenet, ára azonban jóval olcsóbb. A báró Hatvany-uradalomban megéjtett gőzekepróbanál 11 és háromnegyed hold földszántásához szükségelt 914 kg. széntat brikettel szemben csak 1000 kg. tatali brikett kellett!

Telefon 63

év harmadik negyedében csökkenést mutat Németországban, Franciaországban és Svájcban, míg a többi országokban az 1909. év ugyanezen időszakához képest vagy változatlanul maradt, vagy némileg emelkedik. A tejárak átlag magasabbak, mint tavaly és emelkedő irányzatuk tartósan megérkezik. Ugyanez áll a sajtárakra és bár kisebb mértékben, a vajárakra is. A jövő kilátásai a vajárak további emelkedésére kedvezőbbek, mint a sajtáraké, a tej ára is inkább emelkedni fog, de semmiesetre sem száll jelenlegi színvonalán alul.

△ Szászország mezőgazdasági állapota a szász királyi országos gazdatiszt most közzétett évi jelentése szerint a folyó év elején általában nem ígérkezett kedvezőnek s a rossz kilátásokat csak fokozza a tavaszi szárazság. A nyár elején beállott kedvező fordulat és a bőséges csapadék azonban általában eléggé kedvezőnek mondható termést eredményezett úgy őszi években, mint tavaszi években. Az állattenyésztés a rossz takarmánytermés folytán rosszul fizetett. A mezőgazdasági üzem a munkabérek és géparak egyre fokozódó emelkedése miatt mindinkább csökkenő jövedelmezőséget mutat, nagyon sok nehézséget okoz az iparilag nagyon fejlett országban a szükséges mezőgazdasági munkaerő biztosítása, mert a gazdák túlnyomóan külföldi munkásokra vannak utalva.

△ A bajor országos gazdatiszt a huszárdrágás kérdésében a következő javaslatokat állapította meg október 25-iki ülésén: mindenekelőtt tiltakozott az élőállatbehozatalnak további kedvezmények útján való fokozása ellen, kívánatosnak jelezte a borjuállomány vághatási korhatárának felemelését, sürgette sertéshizláló szövetkezetek alakítását és a takarmánytarifáknak ily szövetkezetek javára való mérséklését, a szövetkezeti uton való marha- és sertésértékesítés fejlesztését, kérte a városi illetékek és helyi pénzek leszállítását, végül pedig a müncheni és nürnbergi állatvásártérek újjászervezését, a takarmánytermesztés fokozását és a háromnyomásos gazdálkodás kiküszöbölését.

△ Innen-onnan. Franciaországban újabb erősen emelkedik a meláshfogyasztás. A központi fogyasztási adófelügyelőség kimutatása szerint a cukorgyárak tavaly 6436 tonna, a cukorfinomítók pedig 1730 tonna melást szállítottak közvetlenül a gazdáknak s ezenkívül az állami fogyasztási adóraktárból 48,000 tonna került eladásra. Az 1908. évi 49,542 tonna meláshfogyasztással tehát 1909-ben már 56,166 tonna áll szemben, ami 13,5 százalékos gyarapodásnak felel meg.

Észak-Amerikában hír szerint két új chilisálóttelepet fedeztek fel. Az egyik, ahol a bányászat már meg is kezdtek, Kaliforniában a Chemehuris-völgyben van, 121 hektár kiterjedésű agyagtalajba beágyazott meglehetősen mély salétromréteggel, a másik telep Texasban, a Rio Grandetól két mérföldnyire fekszik és állítólag még nagyobb terjedelmű, de mindeddig nines pontosan felmérve.

A legutóbbi londoni tejversenyen (dairy show) 288 kiállított tehén közül 264 vett részt, amelyeknek tej- és vajszolgáltatását a zsüri alapos

ellenőrzés alá vonta. Az első díjat nyert tehénfajták napi tejhozama a következő maximumok és minimumok között váltakozott: shorthornok 26,7—24,0 kg. (5,8—3,1% zsirtartalommal), yersey-ek 20,3—15,6 kg. (7,8—4,8% zsirtartalommal), red poll-ok 26,9—17,5 kg. (4,5—3,2% zsirtartalommal), south-devons-ia 28,3—20,7 kg. (4,8—3,3% zsirtartalommal), kerrie-k 20,0—15,9 kg. (5,0—3,6% zsirtartalommal).

Dánia 1910. évi költségvetésében mezőgazdasági üzemek támogatására összesen 6,7 millió koronát irányzott elő, ami összes állami kiadásainak huszadrésztét teszi. Ebből az összegből 115, együttvéve mintegy 85 ezer tagot számláló gazdasági egyesület segélyezésére 257 ezer korona esik (ugyanennyit tesznek ki ez egyesületek tagdíjbevételei), a tejellenőrző szövetkezetek segélye 160 ezer korona, erdősítésre és kopár területek befásítására 620 ezer korona irányoztatott elő, 5 millió koronán felüli összeg pedig telepítési célokra fordított. Megjegyzendő, hogy az utóbbi költségvetési tételt egy 1909. április 30-iki törvény öt évre biztosította. A fennmaradó közel fél millió koronányi összeg az állattenyésztő egyesületek között oszlik meg, amelyek közül kisebb-nagyobb állami támogatásban részesül 260 lótenyésztő, 1310 szarvasmarhatenyésztő, 250 sertésenyésztő és 90 juhtenyésztő egyesület.

Az Angol Bank október 20-án tudvalevőleg ismét 5 százalékra emelte fel a leszállítási kamatlábát és példáját csakhamar követte a német birodalmi bank, valamint a mi jegybankunk is. Az Angol Bank kamatlába 1903 óta 2½—6 százalék között váltakozott, legmagasabb volt 1906—1908-ban 6 százalékkal, legalacsonyabb az 1905. és 1909. évek egy részében 2½ százalékkal. Az átlagos bankkamatláb legalacsonyabb volt 1909-ben 2,82 százalékkal, legmagasabb 1907-ben 4,9 százalékkal.

Mivel Aehrenthal gróf legsürgősebb tervei között szerepel tudvalevőleg a magyar-osztrák monarchiák és Montenegró kereskedelmi viszonyainak rendezése, nem lesz talán érdektelen röviden ismertetni Montenegró mezőgazdasági viszonyait. Ámbár Montenegró kizárólagosan agrárállam, amelynek a meglehetősen alacsony fokozott mezőgazdasági termelés ugyszólván egyedüli jövedelemforrása, mindemellett gabona-termesztése a legkedvezőbb években sem fedezi teljesen a belföldi szükségletet. Főterményei: tengeri, buza, továbbá kevés árpa és rozs. A csekély zabszükségletet Törökország bevétele fedezi, főzélékfélét alig természetnek, ellenben meglehetősen kiterjedt a burgonyatermesztés, amely jó esztendőkből kiviteli felesleget is ad s ezt Dalmácia veszi át. A szőlőtermesztés emelkedőben van, ellenben a gyümölcstermesztés hanyatlal, pedig újabbban a montenegrói birsalmának és szilvának jó híre volt. A dohánytermesztést pár év óta az állami dohánygyedáruságot bérelő olasz magántársulat fejleszti, végül fontos jövedelemforrása a déli fekvésű lejtőkön gazdálkodó kisczardáknak az olajfaművelés. Az állattenyésztés nagyon kezdetleges fokozott áll, silány minőségű szarvasmarha- és sertésállományoknak Dalmáciában való kedvező értékesítését a monte-

negróiak a velünk kötendő kereskedelmi szerződéstől remélik. Juhokat és kecskét főleg Olaszországba visznek ki, bár nem nagy mennyiségben. A mezőgazdaságilag művelhető terület csupa törpebirtokra oszlik, amelyeken a nyomoruságos viszonyok között tengődő nép a legkezdetlegesebb gazdálkodást folytatja.

IRODALOM.

A „Köztelek Zsebnaptár“, mint régi jó ismerőse a magyar gazdaközönségnek, most jelent meg, kérve és remélve az eddigi barátságos fogadtatást. Bekövetkeztek a hosszú, unalmas őszi esték és ezeket követik a téli kemény napok, amikor a szabadba szokott gazda is kénytelen behuzódni a kályha mellé. Ezekre az unalmas időkre ígérkezik hasznos társalkodónak a „Köztelek Zsebnaptár“. Mert a gazdasági ismeretekkel megrakodva, olyan általános tájékoztatója a zsebnaptár a gazdálkodóknak, akár csak a lexikon. Ezért nagy segítsége a „Köztelek Zsebnaptár“ a gazdáknak. Foglalkozása minden ágának esszenciája benne van. Azt az esszenciát azután kiki a saját különleges helyzetének megfelelően használhatja. Fő tehát, ha kéznél van az.

A „Köztelek Zsebnaptár“ az utóbbi évek tapasztalatai nyomán az idén is 2 részben jelent meg. Egyik része a tulajdonképpeni zsebnaptár, a naptár (kalendárium) szövegével, a régi és külföldi mértékek átszámításával, a viláfgazdaságban lévő pénznemek viszonylagos értékének magyarázatával. Ugyancsak itt van a posta- és táviró-tarifa s a bélyegilleték-táblázat. Mintegy 100 oldalon rovatok vannak a gazdaságban használatos számadási könyvek mintájára. Ezt követi a hazánkban tartani szokott országos vásárok jegyzéke.

A zsebnaptár II. részében szakközlemények vannak, 360 oldalon. Anyagát Cselkó István, Grabner Emil, Kerpely Kálmán, Dorner Bela, Fokányi László, Jablonowski József, Anyfal Dezső, ifj. Sporzon Pál, Ormándy János, Zalka Zsigmond, Groffits Gábor, t. Fabricius Endre, Szilárd Ferencz dr. irták. Ez a rész a múlt évihez képest sokat változott. „A műtrágyák természetfokozó hatása“ czimen több képpel élénkített cikk fejtegeti a műtrágyázás mibenlétét és annak hatását. Ez a rész az eddigi zsebnaptárakban nem volt bent. „A Campbell-féle talajművelés“ Kerpely tollából szintén új tárgya a zsebnaptárnak. Teljesen új feldolgozásban jelent meg a „Gazdasági üzem“-i rész, amelyet elsősorban a változott munkabérek s az anyag megrágulása tettek szükségessé. A régi naptár szeszgyártási adatai lényegesen megbővítve vannak az újban. Az építészeti fejezet alatt az építkezési munkák és anyagok pénzértéke a változott viszonyoknak megfelelően van átdolgozva.

A zsebnaptár II. része 28 oldallal terjedelmesebb a múlt évinél. Az egész anyag feldolgozása rávall arra, hogy gondnal készült a magyar gazda okulására és hasznára. A szerzők — Rubinek Gyula, az OMGE. igazgatója és Szilassy Zoltán, a GEOSz. titkára — legjobb

ACETYLEN-LÁMPÁK

Gózeke-, Spritzbogen-, kocsirud-, kézi-, asztali-, fali-, függő-, istálló- és utvari-lámpák, nagyon praktikus függő ivlámpák gazdaságok és gyárak részére.

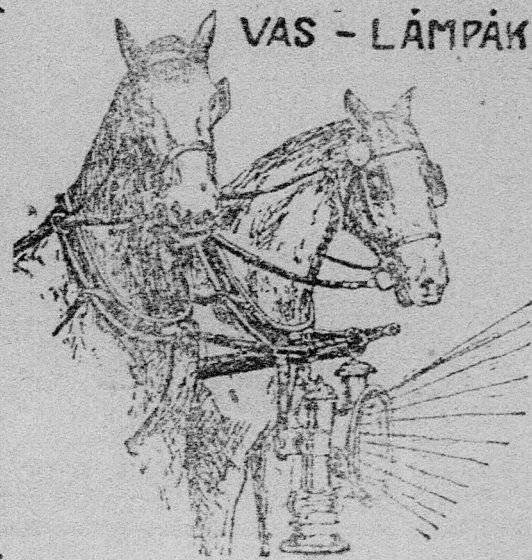
VAS GÉZA és FIA,

Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 6.

Telefon 65—43.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Sürgőnyczim: Dunlop.

VAS - LÁMPÁK

tudásukat vitték a zsebnaptár szerkesztésébe. A gazdaközönségen mulik immár, hogy a szerzők ezélja megvalósuljon. Ez a cél pedig az, hogy a naptárt tanulmányozza a gazda s így használjon a magyar földnek. A „Köztelek Zsebnaptár” kapható a „Pátria”-nál, (Budapest, IX., Üllői-ut 25.) 4 koronaért.

Borászati Zsebnaptár 1911. Drucker Jenő dr. ezélt tizenkét évvel indította meg a Borászati Zsebnaptárt, mely azóta a művelt magyar szőlősgazdáknak nélkülözhetlen tanácsadója. A csinos kiállítású zsebkönyv felöleli a szőlősgazda összes tudnivalóit röviden. A naptári rész után mindjárt az első szövegrészében ismerteti az összes a szőlészeti és borászati körébe vágó törvényeket, rendeleteket, felsőbb bíróságok és hatóságoknak idevonatkozó elvi jelentőségű határozatait, a földadótól kezdve a korcsmáltatási jogig. A második részben össze vannak gyűjtve az összes a szőlészettel kapcsolatos intézmények, szervezetek, hivatalok, iskolák és időleges tanfolyamok s így a gazda megtudja, hogy mely ügyben hová forduljon és hol gyarapíthatná saját vagy munkásainak ismereteit, aminthogy itt vannak felsorolva az igénybe vehető állami s egyéb kedvezmények is. A harmadik, legterjedelmesebb rész a szőlőművelés gyakorlatának van szentelve. Itt a telepítéstől kezdve a fajták megválasztásáig, a metszéstől a szüretig és különféle szőlőellenségekkel szemben való védekezésig minden munka röviden, de alaposan van ismertetve. A borkezeléssel, a melléktermények feldolgozásával, pálinka-, ecet-, pezsgőgyártással a negyedik rész foglalkozik, mely amellet a borbetegségek leküzdésére, szűrésre, derítésre stb. is ad kimerítő felvilágosítást. A könyvecske végén jegyzéknapló van a kiadások és bevételek, napszám, szüret, borkezelés, csemegezőleladás stb. adatainak feljegyzésére. A tartós vászonkötésbe foglalt naptár ára 3 K. 20 fillér. Kapható a Borászati Lapok kiadóhivatalában (IX., Üllői-ut 25.).

Magyar Szakirók Országos Egyesületének évi jelentése. VII-ik évi jelentése ez a MSZOE-nek. Az 1909. év is igen mozgalmas volt a szakirók egyesületében. Tagjainak száma 188. Legutóbb tiszteleti tagjai sorába választották Kodolányi Antalt és Gelléri Mórt. Az egyesület élén jelenleg a következők állanak: Gelléri Mór elnök, Zsitvabesenyői Rubinek Gyula és Fittler Kamil alelnökök, Katona Béla főtítkárs stb. Az évkönyv megemlékezik több üdvös mozgalomról, ugy hazánkban mint a külföldön.

Hivatalnoknaptár. Az osztrák-magyar monarchia első általános tisztviselőegylete az 1911. évre egy zsebnaptárt adott ki magyar, német, cseh, lengyel és olasz nyelveken, továbbá egy kártyanaptárt magyar, német, cseh, lengyel, szlovén, horvát, rutén és olasz nyelveken. A zsebs és kártyanaptárak megrendelésénél portó és csomagolás fejében darabonként 10 fillér küldendő be bélyegekből.

Az e rovat alatt ismertett könyvek megrendelhetők a *Pátria r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésében* Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek).

LEVÉLSZEKRÉNY.

Védőoltás malacok himlője ellen. 571. kérdés. Gazdaságomban évenként 3—400 drb mangolicza malacokat fiaztatok és malaczaim 3—4 hetes koruk között, bárhol fertőtlenítetem a fiaztató helyiséget, himlőbe esnek és ez 10, sőt 20% elhullást is okozott már, azonkívül igen megsínylik a beleesettek. Járási áll. állatorvosomtól kérdeztem, hogy nem volna-e ojtóanyag e baj ellen és ő azt válaszolta, hogy ő nem tud ilyen ojtóanyagról. Kérném velem közölni, hogy van-e ilyen ojtóanyag malacok himlője ellen és hol kapható, mikor legezészerűbb a malacokat beojsatni vele állatorvossal? Cz. J.

Felelet az 571. sz. kérdésre. Szpeciálisan a malacok himlője ellen hatékony ojtóanyagot tudunkkal seholsen készítenek, az ember vagy a juhok himlője ellen hatékony ojtóanyag igénybevétele pedig azért nem látszik megokoltnak, mert ma még nincsen tisztázva a malacok himlőjének viszonya más állatok és az ember himlőjéhez. Ha azonban a himlő valamely malacalfkában már fellépett, akkor állatorvos akképpen ojsathatja be a még egészséges állatokat, hogy a természetes fertőzés következtében legelőször megbetegedett malacokról szedi a himlőnyirkot. Az eljárás ugyanaz, mint a juhok himlője ellen való ojtás hasonló viszonyok között, az ojtóanyag gyűjtésénél is tehát hasonló elővigyázatossággal kell eljárni, mint emitt.

Szavatosság gümökóros állatokért. 572. kérdés. Vettem 8 ökröt, ebből hármat, mint tudógümökóros gyanúsát, tuberkulinoztattam, 2 határozottan reagált, 1 pedig mint legnagyobb lázt, 40.4°-ot mutatott. Az ojtás 30 napon belül állatorvossal történt. Kötelese-e a vevő a reagált ökröket visszavenni? Megjegyzem, az ökrök állandóan dolgoznak, nem romlanak, de attól félek, hogy a hizóba állítva, egyszerre csak megállanak a javulásban és visszafelé mennek. K. D.

Felelet az 572. sz. kérdésre. Minthogy a pozitív tuberkulinreakció csak általában a gümökóros fertőzősítés fennforgását igazolja, de nem ad számot a gümökóros folyamat súlyosságáról és azt sem bizonyítja, hogy ez a folyamat tovább fog-e haladni vagy nem, szavatossági hibának pedig a gümökór az osztrák polgári törvénykönyv 925. §-a értelmében csak a már külsőleg is felismerhető vagy legalább gyanítható megbetegedés esetén minősíthető (mint u. n. mirigykóroság vagy üzekedési düh), azért ez esetben is az eladó csak abban az esetben kötelezhető szavatolásra, ha a vevő beigazolja, hogy az állat 30 napon belül a gümökórnak klinikai jelenségei mutatkoztak, vagy ha ez időn túl történt megállapítás esetén bebizonyítja, hogy a kóros elváltozások már az állat átadása idején is megvoltak az állatban. A tuberkulinreakció ilyen esetekben csak az egyébként megállapított klinikai lelet támogatására szolgálhat.

Szavatoltnál kisebb százalékos műtrágya. 573. kérdés. Nagyobb mennyiségű 17%-os szu-

perfoszfátműtrágyát vásároltunk, amelyet birunkunkon az őszi vetésre használtunk fel, 1000 □-ölenként 120—130 kg.-ot. Napokban beérkezett a m.-óvári m. kir. vegykereslet állomástól a vegyelemzési bizonylat, mely szerint mindegyik vagonról beküldött külön minta 14—15—15¹/₄% foszfortartalmu volt. A tartalomkülönbséget mindenesetre a szállítónál levonásba hozzuk, azonban tudni akarjuk, mennyiben rövidítettük meg termésünket, mivel ha előre tudtuk volna, hogy ilyen nagy különbség fordul elő a műtrágyánál, még annyit vetettünk volna, vagy egyáltalán nem vásároltunk volna ilyen trágyát. Végül van-e hatása az ily csekély tartalmu trágyának?

S. W.

Felelet az 573. sz. kérdésre. Ha a gazdaság 17%-os szuperfoszfát helyett 14—15 és 15¹/₄% foszforsavtartalmu kapott, akkor a különbséget az árat mindenesetre az elszámolásnál levonásba teheti. Arra azonban, hogyha 17%-os szuperfoszfát helyett ugyanazon mennyiségű 15%-osat hintett el, mennyiben rövidítette meg termését, válaszolni egyáltalán nem lehet, mert hiszen az előre ki nem számítható, hogy mekkora a kérdéses földeken a vízben oldható foszforsavnak termésköszítő hatása.

1000 ölenként 125 kg. elszórását feltételezve a 17%-os szuperfoszfátból, a területre 21.25 kg. vízben oldható foszforsav jutott; a másik esetben, ha 15%-ost szórt el, az ugyanazon területre jutott vízben oldható foszforsav mennyisége 18.75 kg.; a kettő közötti különbség ennél fogva 1000 négyzetölenként két és fél kilogrammra rug. Az ezen két és fél kilogramm kevesebb foszforsavtartalom mekkora termésköszülést okoz, azt még hozzávetőlegesen sem lehet megállapítani.

K. T.

Lefejő tehenek takarmányozása. 574. kérdés. Lefejő tehenészetem részére rendelkezésre áll: szeszgyári burgonyamoslék, szalma és törek. Legjutányosabban beszerezhetek rozs- vagy finom buzakorpát. A tehenek már 4—8 hónap előtt borjastak, felhátatva nincsenek és legelőn való jó tartás mellett 5—10 liter tejet adnak. Mily adagolást használjak, hogy teheneim lehető sok tejet adjanak és amellet a tej apadásáig meg is hizzanak? Sch. Á.

Felelet az 574. sz. kérdésre. Az egyuttal hizlalandó fejőstehen három célra kíván táplálóanyagokat, ugymint életre, tejelválasztásra és hizásra. A tehen mindenekelőtt a két első szükségletet fejezi s csak attól a takarmánytól hizik, ami még marad; s minél több marad neki, annál gyorsabban hizik. Legjobb tehát a lefejő tehenet legalább az utolsó hónapokban oly gazdagon táplálni, mint a hizómarhát, mert akkor biztosak vagyunk abban, hogy az élet s a tejtermelés nem veszi az egész takarmányt igénybe; különbséget pedig főleg csak abban teszünk a két állat között, hogy a tejelőnél nagyobb súlyt fektetünk a kellő fehérjeletésre, mint a tisztán csak hizónál. A jelen takarmányviszonyok között azonban a fehérjekérdés megoldást nyer avval, hogy a szeszmoslék és korpa elég gazdag benne. Ezeket előrebocsátva, a következő adagolást számítjuk ki, de nem az

egyek állatra, hanem jára: 80 kg. szesz tavaszi szalma, 8 tengeridara 29.3 fehérjét és 14.2 kg. Ezt az adagolást a hónapra ajánljuk, melyek még bőven láthatólag még so tengerit kivéve csak Takarmánykészletét tengeri, de miután is vásárolhat, mert az sem drágább, mint kal leforrázva, a sz tendő. Ha kevesebb szalmaszecskekával leforrázandó,

Külkereske

(1910)

Az országos statisztikából a szeptember kereskedelmi forgalmáról.

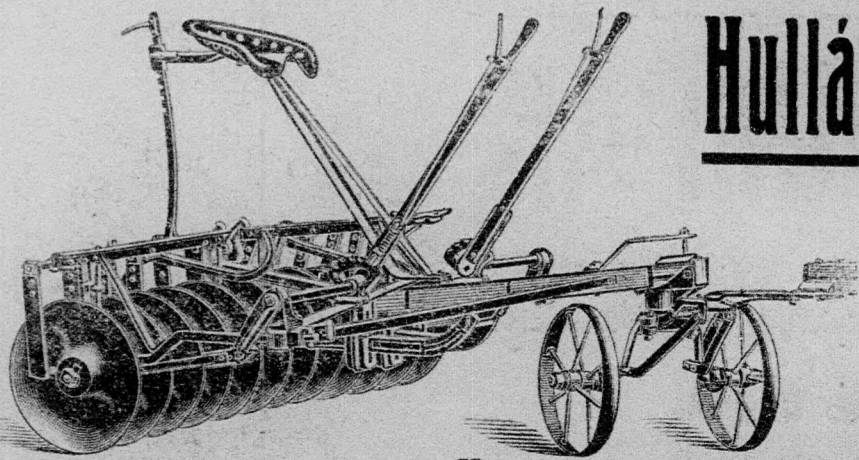
Összforgalom:

Behozatal	...
Kivitel	...
Behozatali többlet	...
Kiviteli többlet	...
Ausztriával szemben:	
Behozatal	...
Kivitel	...
Behozatali többlet	...
Kiviteli többlet	...

Összforgalmi mértékben a szeptemberben a kereskedelmi forgalom az év első 118.2 koronára eső szakának 138.6 millió tével szemben. Ez az érték az előző év szeptemberében 141.6 millió tével szemben a fö 6.1 millió korona

A jobb termés az év végéig még min fog, de hogy az év deficit decemberi sák, már alig remélhető, kulása azonban ná zárólag a mezőgazd függ és éppen azért a július 31-iki zárlat már az előző évi g forgalomba került.

A behozatalban az ez alkalommal is a (366.5 millió K.), a bór (71.5 millió K.), a bór és vas (71.5 millió K.)

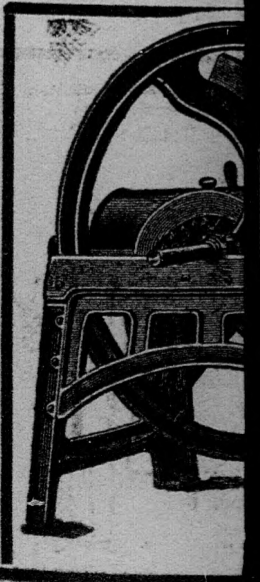
Hullámos táresáju táresásboronák

tagadhatatlan az egyedüli tökéletes munkát végző táresásborona, mit a magyarországi gazdák számtalan elismerése is bizonyít. — Könnyebben jár, jobban fordít és porhanyit, mint a **homoru tárcsa**. — Mielőtt homoru táresásboronát vásárolna, nézze meg, avagy érdeklődjön a **hullámos táresáju táresásboronák** számtalan előnyeivel. Mielőbbi megrendelést kérünk a tavaszi időnyre, mert a kereslet igen nagy.

Ajánlattal készséggel szolgál:

BÄCHER RUDOLF — MELICHAR FERENCZ

Magyarországi vezé. képviselő **SZÜCS ZSIGMOND** Budapest, VIII., Nagymező-u. 68.

egyedül, hanem 1000 kg. élősúlyra s napjára: 80 kg. szeszmoslák, 10 kg. törek, 5 kg. tavaszi szalma, 8 kg. finom buzakorpa s 6 kg. tengeridara 29.3 kg. szárazanyagot, 1.8 kg. fehérjét és 14.2 kg. keményítőértéket tartalmaz. Ezt az adagolást azonban csak az utolsó 2-3 hónapra ajánljuk, míg ellenben azok a tehének, melyek még bőven tejelnek, melyek tehát előreláthatólag még sokáig fognak megtartani, a tengerit kivéve csak a többi takarmányt kapják. Takarmánykészletében nem szerepel ugyan a tengeri, de miután korpát ugys vásárol, tengerit is vásárolhat, mert hizlaló hatásához viszonyítva az sem drágább, mint a korpa. A törek moslák- lal leforrázva, a szalma azonban szálasan etetendő. Ha kevesebb a törekje, akkor a hiányt szalmaszecskával helyettesítheti, mely szintén leforrázandó,

Cselkó István.

Külkereskedelmi forgalmunk.

(1910 szeptember hó.)

Az országos statisztikai hivatal most közre- bocsátott szeptember havi jelentése szerint kül- kereskedelmi forgalmunk főösszegei következők:

Összforgalom:	1909		1910	
	augusztus-szeptember	1910	január-szeptember	1910
	millió korona			
Behozatal	337.6	323.3	1280.2	1293.8
Kivitel	296.0	334.4	1141.6	1175.6
Behozatali többlet	41.6	—	138.6	118.2
Kiviteli többlet	—	6.1	—	—
Ausztriával szemben:				
Behozatal	251.2	267.5	952.1	975.9
Kivitel	231.9	264.6	847.8	880.2
Behozatali többlet	19.3	2.9	104.3	95.7
Kiviteli többlet	—	—	—	—

Összforgalmi mérlegünk tehát az idén hatá- rozottan kedvezőbb, mint a múlt évben volt, mert az év első 9 havi behozatali többlete 118.2 koronára csökkent a múlt év hasonló idő- szakának 138.6 millió korona behozatali többle- tével szemben. E javulás július 1-től kezdődik és kizárólag a jobb termés folytán fokozódott gabonakivitel eredménye, amit igazol már az a körülmény is, hogy az 1909. évi augusztus- szeptemberi 41.6 millió korona behozatali többle- ttel szemben a folyó év megfelelő időszakában 6.1 millió korona kiviteli többlet mutatkozott.

A jobb termés folytán kiviteli mérlegünk ez év végéig még mindenesetre tetemesen javulni fog, de hogy az év első felében fölszaporodott deficit december végéig teljesen kiegyenlítés- sék, már alig remélhetjük. A kiviteli mérleg ala- kulása azonban nálunk ez idő szerint még ki- zárólag a mezőgazdasági termelés eredményeitől függ és éppen azért a valódi eredményeket csak a július 31-iki zárlattal állapíthatjuk meg, amidőn már az előző évi gabonatermés tulnyomó része forgalomba került.

A behozatalban a legnagyobb értékösszeggel ez alkalommal is a textilipar kész gyártmányai (366.5 millió K.), a konfekcionált áruk (82.5 millió K.), a bőr és bőrárúk (70.7 millió K.), vas és vasárúk (71.2 millió K.), gépek és készü-

lékek (51.7 millió K.) s egyéb ipari cikkek szerepeltek.

A fő kiviteli cikkek a mezőgazdasági termékek voltak. Gabonafélék, hüvelyesek, maláta, liszt és egyéb őrleményekből behozatalunk volt:

	Mennyiség ezer q	Érték millió korona
1909 szeptember 30-ig	3,713	77.6
1910 szeptember 30-ig	3,552	70.1

Kiviteli pedig:

1909 szeptember 30-ig	15,717	365.1
1910 szeptember 30-ig	14,946	377.4

Kiviteli többlet:

1909 szeptember 30-ig	12,004	288.5
1910 szeptember 30-ig	11,394	307.3

Kiviteli többletünk 1910-ben mennyiségre vala- mivel csekélyebb volt, mint az előző évben s a 18.8 millió K. értéktöbblet is csak az idén maga- sabbra vett értékesítési becsár következménye. Az 1909. évi rossz buzatermés miatt ugy 1909. második, mint 1910. év első felében rendkívül nagy gabonabehozatalunk volt. Kedvezőbbben ala- kult a helyzet a f. évi jó termés után, mely már a nyarutói forgalomban érvényesült. Augusztus- szeptember havi kiviteli többletünk ugyanis az idén 5.281 ezer q volt 135.8 millió K. értékben, míg 1909-ben csak 2,878 ezer q 72.6 millió K. értékkel, ami onnan származott, hogy e két hónapban az idén 1,572 ezer q-val kevesebb gabonát hoztunk be és 831 ezer q-val többet vittünk ki, mint a múlt év megfelelő időszakában.

A gabonafélék közül fő kiviteli termékünk a buza és buzaliszt, amelynek kiviteli forgalma a következőképpen alakult:

	Behozatal ezer mm.	Kivitel ezer mm.	Kiviteli többlet ezer mm. millió K.
Buza	1,999	2,050	51 7.7
Buzaliszt, tak-liszt, dara és korpa	205	4,742	4,537 146.3
1909 szeptember 30-ig összesen	2,204	6,792	4,588 154.0
Buza	1,640	2,165	525 26.9
Buzaliszt stb.	173	4,325	4,152 150.5
1910 szeptember 30-ig összesen	1,813	6,490	4,677 177.4

Az 1910. évi kiviteli többlet tehát csak 87 ezer métermázsával haladta meg az 1909. évit. Ezzel ellentétben a nyarutói forgalom volt:

	Behozatal ezer mm.	Kivitel ezer mm.	Kiviteli többlet ezer mm. millió K.
Buza	1,935	68	— 1,867 —16.5
Buzaliszt stb.	100	1,958	1,158 43.3
1909 aug.-szept.-ben	2,035	1,326	— 709 26.8
Buza	6	1,240	1,234 35.4
Buzaliszt stb.	30	1,374	1,344 48.6
1910 aug.-szept.-ben	36	2,614	2,578 84.0

vagyis az 1910 augusztus-szeptember hónapok kiviteli többlete 3,287 ezer métermázsával és 57.2 millió koronával haladta meg az 1909. év hasonló időszakait. Ha kiviteli többletünk a következő hónapok- ban is hasonló arányokban fejlődik, ugy 1911 július 31-ig 1.3×12=15-16 millió méter- mázsára emelkedhetik. Ennyi a folyó évi termés- ből származó kiviteli többletünk, amihez hozzá- számítva a körülbelül 30 millió q belfogyasztást,

Magyarország ez évi buzatermése 46 millió méter- mázsára volna becsülhető.

Élőállatokból kiviteli többletünk 1910 január- szeptemberben 6,367 ezer darab volt 224.4 millió K. értékkel, mg 1909 hasonló időszakában 5,931 ezer darab 208.7 millió K. értékben. Állati termékekből 1910-ben 1,109 ezer q 97.9 millió K., 1909-ben 1,088 ezer q 99.3 millió korona értékben. 1910. évi állat és állati termék kiviteli többletünk tehát 436 ezer darabbal, 21 ezer mé- termázsával és 14.3 millió K. értékkel haladja meg az 1909. év hasonló időszakának kiviteli többletét, amiből arra következtethetünk, hogy állattenyésztésünk már valamennyire kiheverte az 1908. évi rossz takarmánytermés következményeit, az idej jó termés után pedig termelő- képességünk emelkedni fog.

Azt a kérdést, hogy a mai husdrágaságot csakugyan a hazai állattenyésztés termelési ké- pességének csökkenése okozza-e, a következő adatokból bírálhatjuk el: Kivitetett:

	Vágómarha ezer darab	Vágósertés ezer darab	Értékben millió korona
1909 jan.-szept.-ben	223	331	91.1 55.3
1910 jan.-szept.-ben	236	313	101.1 59.2
1910-ben több	13	—	10.0 3.9
kevesebb	—	18	—
1909 aug.-szept.-ben	51	103	20.7 17.1
1910 aug.-szept.-ben	56	89	23.9 16.8
1910-ben több	5	—	3.2 —
kevesebb	—	14	— 0.3

Egy darab vágómarha értékesítési ára 1909-ben 408, 1910-ben 428 K., egy darab hizott sertés pedig 1909-ben 167, 1910-ben 189 korona.

Vágóállattermelésünk tehát az 1910. évről nem csökkent és így az nem is okozhatott husdrágulást; ha ennek dacára a kiviteli forgalomban a vágó- marha ára mégis 4.9%-kal, a hizott sertésé pedig 13.2%-kal emelkedett, ennek okozója csak a külföld és főleg Ausztria emelkedő szükség- lete, amely a belföldi husárra is szabályozó- lag hat.

M. T.

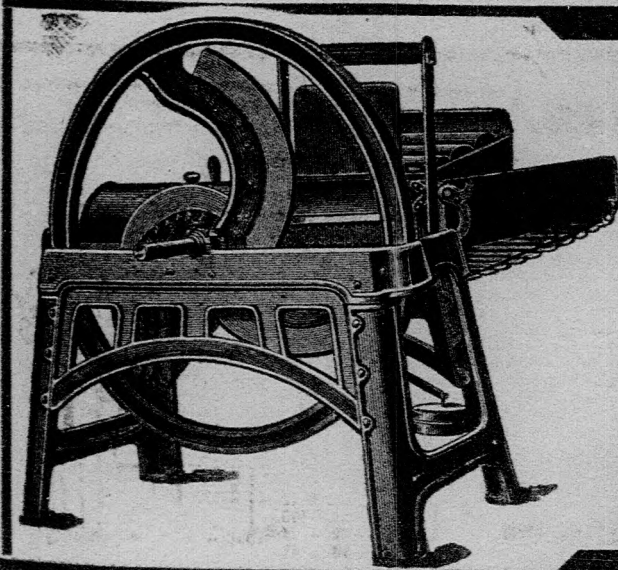
Szavatosság sertésvészért.

A sertésvészért való szavatosság sokat vitatott kérdésében a kir. Kuria ismét hallatta a szavat és 1910 szeptember 9-en 371. számú ítéletében mind a két alsóbírósági ítelet megváltoztatása mellett megállapította az eladó alperes szavato- sági kötelezettségét a következő elvi kijelentés kapcsán:

„Ha az eladó sertésvészben még át nem ment sertéseket ad el, őt a sertéseknek az átadás után sertésvészben való megbetegedéséért és elhullásáért szavatosság nem terheli. De szava- tol akkor, ha a sertések már az átadáskor a vész csirái által fertőzve voltak.“

Az ítélet indokolása a következőkben szolgál magyarázattal az alapvető tényállás felől:

Megállapítható, hogy a felek közti létrejött vétel ügyletnek tárgyát sertésvészben át nem ment ser- tések képezték, ebből és P. tanu ama vallomása- ból, hogy alperes kijelentette, hogy a sertéseknek sertésvészben való megbetegedéséért csak addig szavatol, míg a sertések nála vannak, következé-

Kukoriczszártépők, répvágók,

szecskavágók, füllesztők,

járgánvok

a legjobb és legmodernebb kivitelben, olcsó árak és kedvező feltételek mellett.

Bächer Rudolf—Melichar Ferencz == Magyarországi vezérképvisellete: ==
szücs ZSIGMOND Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

hogy az alperest — még ha a fenti kijelentést nem is tette volna — a sertéseknek az átadás után sertésvészben való megbetegedéseért és elhullásáért szavatosság nem terheli, mivel felperes akkor, mikor a vészen át nem ment sertéseket vett, a betegségnek az átadás utáni fellépésére vonatkozó veszélyét magára vállalta.

De természetesen, hogy az alperesnek szavatossági kötelezettsége fennforog akkor, ha a sertések már az átadáskor a vész csirái által fertőzve voltak, mert az osztrák polgári törvénykönyv 922. §-a értelmében az eladó szavatol az iránt, hogy az illető tárgy, a rendes feltételezhető tulajdonsággal bír, vagyis állatoknál ezeknek egészséges voltaért szavatol és a dolog természetében is rejlik, hogy a felperes egészséges, nem pedig már fertőzött sertéseket akart venni.

Ezért nem is bír döntő súlylyal alperesnek az a védekezése, hogy a felperes nevében eljáró ügynök előtt kijelentette, hogy a sertések megbetegedéseért nem szavatol, mert e kikötés bebizonyítása esetén csak azt jelentené, hogy az alperes az átadás utáni időre a sertéseknek egészséges voltaért nem felel, de nem jelenti azt, hogy a felperes vagy megbízottja, ha az erre szükséges külön meghatalmazással birt is volna, az alperesnek szavatosságát feltétlenül s még az átadásra, avagy az átadás előtti időre nézve is ki akarta volna zárni, amit még az alperes maga sem állít.

Az ügydöntő átadás időpontja 1906. nov. 27-ike, az átadás Sz—n történt, úgy hogy a csatolt fuvarlevél daczára, mely szerint alperes a feladó és a felperes a címzett, helyi ügylet forog fenn, mivel az alperes csakis a felperes által már átvett sertéseket nov. 29-én vasuton M-re továbbította.

Mint hogy a sertéseknek nagyrésze az átadás, illetve M-re való megérkezése után sertésvészben hullott el döntő súlylyal bír az a kérdés, hogy a sertések már az átadáskor, nov. 27-én fertőzöttek, tehát betegek voltak-e, vagy sem?

A sertések decz. 1-én érkeztek meg és felperes még aznap a vasutról elhajtatta őket. A tanúk a behajtáskor észlelték, hogy néhány sertés hányt és beteg volt, stb. stb.

A szakértők azt a határozott véleményt nyilvánították, hogy sertésvészről a lappangási időnek legrövidebb tartama 4—4½—5 nap, sőt ki van zárva, hogy a vész nov. 29. és decz. 1. közti idő alatt, tehát két nap alatt kiterjedhet, tehát véleményük az, hogy a lappangási idő négy napnál sohasem rövidebb. Ezt megerősíti az állatorvosi főiskolának főülvéleménye, mely szerint kizártnak tekinthető, hogy a fuvarozási idő alatt történt volna a fertőzés és kétségtelen, hogy a sertések már a feladáskor, november 29-én fertőzve voltak.

Ezekből megállapítandó, hogy a sertések decz. 1-ét, vagyis az első megbetegedés napját megelőzően négy nappal fertőzve voltak, vagyis az átadás, azaz november 29. napja a négynapos határidőbe beleesvén, az átadáskor a sertésvész csiráitól már fertőzve voltak.

Mindezek mérlegelésével kétségtelenül megállapítható, hogy a sertések már az átadás napján november 27-én fertőzöttek, vagyis nem egészségesek voltak, minéltova az alperes felelősége meg volt állapítandó.

A kuriai határozat három szempontból érdekes, először azért a megkülönböztetésért, amelyet a sertések későbbi megbetegedése és az átadások már fennálló fertőzött volta között tesz, másodsor a sertésvész lappangási idejére vonatkozó fontos kijelentések miatt és harmadszor azon

érdekes magyarázat miatt, amelyet az eladónak a vétel alkalmával tett s a szavatosság elhárítására vonatkozó nyilatkozatára nézve tartalmaz. Az utóbbi tekintetben a Kuria határozatát némileg aggályosnak találjuk, mert nézetünk szerint az a kijelentés, hogy a sertéseknek vészben való megbetegedéseért csak addig szavatol, míg a sertések nála vannak, az eladó szavatosságát egyáltalán kizárja, kizárja tehát azon esetre is, ha a betegség csirái az állatokban már az átadáskor megvoltak, mert hiszen a későbbi fertőzésért, amely csak az átadás után áll be, az eladót ugysem terheli semmiféle törvény alapján a felelősség és az egész szavatossági intézmény arra a jogi vélelemre van alapítva, hogyha bizonyos határidő alatt jelentkeznek valamely bajnak az tünetjei, fell kell tenni, hogy az állat a bajban már az átadáskor szenvedett.

Szilárd Ferencz dr.

A párisi és német pénzpiac és a török kölcsön tanulságai.

A törökök 150 millió frank államkölcsönt óhajtottak 1910 őszén a párisi piacon megkötni, amely akező azonban, ugymint az osztrák és magyar kölcsön megkötése, meghiusult. A francia pénzesoport t. i. a rendes kamat és a leszámítási árfolyamban biztosított hasznokon felül: Algir és Tunisz államjogi viszonyának szabályozását a török államhatalomhoz kívánta annak tetőzésével, hogy két francia ellenőrizze a török államkincstárt. A török pénzügyminiszter e két feltételt visszautasította és ezért a francia kölcsönművelet megszakadt. Az ügy megszakadásával azonban a német és magyar bankcsoport nyilvánította ki készségét ezen török kölcsön lebonyolítására. A török kölcsön első sorban a Törökország fegyverkezésére és tengeri haderejének fejlesztésére, a Németországból vett hadihajókra szükséges összegekre kellett. Tehát: a német iparnak támogatása és érdeke játszott ebben a pénzügyi hitelügyletben is a főszerepet.

A legérdekesebb jelenség az, amire egyébként Ruhland Gusztáv dr. hívta fel a figyelmet azelőtt elsőnek figyelmünket, hogy: a francia tőke mindjobban visszahúzódik az európai államok hitelügyeinek kielégítésétől s ösztönözve Anglia, Belgium, Németalföld pénzügyi köreinek hasonló irányát, inkább a tengerentútra, nevezetesen a délamerikai, ázsiai, tuniszi, algiri, mexikói s egyéb exotikus államokban létesített érdekeltségeit igyekszik természetesen első sorban a francia iparcikkek befogadására még alkalmasnak látszó piacok megszerzésére fordítani. Vagyis: a francia tőke mostani eljárása világosan szemünk elé állítja a francia ipar befogadására és elhelyezésére szolgáló gyarmatok megszerzésének mai módját a tőkeelhelyezés után.

A francia tőke érdekeltsége így napról-napra jobban megnövekszik ama exotikus államokba tett befektetések alapján, mert amint a török kölcsönnél éppen láttuk, a tőke befektetése ama államok gazdasági fejlesztésével mindig nagyobb kamatot is hoz, mint Európában, amikor a biztosítékokat, mint legfőbb tőketulajdonosok, tetszé-

sük szerint szabják meg. A legujabb kölcsön pl. Perunak — ahol a forradalom kiűtött — 5% aranyban kamatozó vasuti 500 frankos kötvényekre szól, amelyek 5%-os prémiával fizettetnek vissza s a kibocsátási árfolyama csak 95%. Az állam az összes bevételi forrásaival kezelskedik — ha a forradalom is megengedi — a kölcsönvevő vasuti társaság kölcsönéért. Tehát a francia kistőkés tisztán 5% kamatot kapna, ha ez egyáltalában biztos volna s azonkívül, ha kötvényét kisorsolják, azt névértékén felül váltják be.

Ezzel szemben az európai államok járadéka — legjobb esetben, de biztosan — 4¼%-ot jövedelmez, míg a kibocsátó, illetve ezen exotikus hitelművelet végrehajtó bankcsoport rendszerint kétszer annyit nyer, mint egy európai kölcsönnel. A tengerentúl vihar módjára jelentkező krízisek pedig csak növelik a tőkeerős pénzesoportok vagyonát és ezért ottan éppen a legerősebb pénzesoportok készítik rendszerint a kríziseket elő, amint ezt az amerikai 1907. évi krízisnél is észlelhettük, amely krízisek azonban az európai piacokat is rendszerint magukkal rántják.

Löherer Andor.

A nyilvános hűtőház és fagyasztó-raktártelep zárókövetétele és felavatása Budapesten.

November hó 4-én tartották meg a Magyar Élelmiszerszállító Részvénytársaság budapesti nyilvános hűtőháza és fagyasztó-raktártelepe zárókövetételei és felavatási ünnepélyét a kormány több tagjának, az altruisztikus és kereskedelmi testületek kiküldöttjeinek és a magyar politikai élet kitűnőségeinek a jelenlétében. A társaság 1905-ben kezdte meg a hűtőházi telep építését, mely berendezés és modern komfort tekintetében egyike Európa első ilyen intézményeinek. Már az elhelyezése is olyan czélszerűséggel történt, hogy úgy a termelő, mint a fogyasztó közönség és kereskedelem támasztotta igényeket is minden irányban kielégíteni hivatott.

A telep ugyanis a IX. kerületben a Tóth Kálmán-utczában fekszik s a város minden pontjáról könnyen megközelíthető, a dunaparti teherpályaudvarral vágánnyal van összekötve. A felavatásnál megjelent közgazdasági körök képviselői egyhangulag konstataáltak, hogy a társaság hűtőházi telepére jelentős szerep vár a közel jövőben és a magyar élelmiszer- és terménykivitel eleddig nem ismert arányokban való emelkedésének erőforrása lesz.

A zárókövetételei ünnepség d. e. 11 órakor kezdődött. Az intézmény a megjelent vendégeket ünnepi pompában várta, méltón az ünnepies alkalomhoz; a hűtőtelepet ez alkalomra feldiszítették, zászlókkal, drapériakkal ékítették, az igazgatósági épület elé nagy baldachint emeltek, a hűtőház terraszán pedig ezernyi nyul, őz, szarvas, fácán és hal volt kirakva fagyasztott állapotban. A park jobb oldalán a király mellszobrára állott, míg a baloldali épületszárny közepén van elhelyezve az emléktábla a falba bevésvé, az alábbi irattal:

Tiller Mór és Társa

legelőnyösebben szállítja a következő cikkeket

Urasági öltönyök

a legujabb angol divat szerint.

1 Breeches-nadrág, erős szövettel, mestéri szabás	K 36.—
1 Breeches-nadrág, elpusztíthatatlan angol kelméből, mestéri szabás	48.—
1 valódi szarvasbőr-nadrág	75.—
1 vadászöltöny	70.—
1 elegáns öltöny angol szövettel, finom kiállítás és mestéri szabás	100.—
Ugyanez, selyem bélással	120.—
1 felsőkabát, legfinomabb szövettel és munka	100.—
1 finomabb kiállítással	120.—
1 télikabát	140.—
1 frakköltöny vagy smokingöltöny	120.—
1 divatmellény	20.—
1 divatnadrág	30.—

Utólérhetetlenül olcsó árak, szolid elegáns kiállítás!

1 portás- vagy szolgasapka	K 3.—	4.—	5.—
1 arany vagy ezüstpaszomány a sapkára	2.—	4.—	6.—
1 db arany- vagy ezüstbimzett betű, felíráshoz	40.—	50.—	60.—
1 db aranyozott vagy ezüstözött betű, felíráshoz	20.—	30.—	40.—
1 köpeny vagy kabát, portás vagy szolgaszemélyzet részére	50.—	60.—	70.—
1 zubbony, valódi szintartó, erős posztóból	16.—	20.—	25.—
1 nadrág, valódi szintartó, erős posztóból	14.—	18.—	20.—
1 nyakraváló, kautsukgallérral	30.—	40.—	60.—
1 teljes Saeco-öltöny	52.—	60.—	70.—
1 nyári mosó-öltöny	18.—	22.—	25.—
1 magyar kocsisdiásruha (atilla és nadrág)	70.—	75.—	80.—
1 magyar kocsiskalap	8.—	10.—	12.—
1 francia kocsisöltöny (kabát, mellény és nadrág)	80.—	90.—	100.—
1 czilinder kocsisöltöny (kabát, mellény és nadrág)	10.—	12.—	14.—
1 kautsuk esőköpeny	35.—	40.—	45.—

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

cs. és kir. udvari szállítók központi áruház
a főnökök személyes vezetésével
Budapest, IV., Váci-utca 35. :: Telefon 678. sz.

I. F.
6 császári
dicsőséges
mezőgazdaság f
a m. k.
erkölcsi
Alap
vizek
m. kir. föl
befejez
gró
m. kir. földm

Serényi Béla
Hieronymi és
érkezett a telepi
novics Sándor u
Hoffmann Sámu
Béla, Serbán Já
Jenő igazgatóság
ket. Megjelent
gróf, az OMGE. e

A „Magyar Földm

Vázsonyi

igazgatója, Kó
József, Kálmá
János, a MÁV
vasutigazgatók.
Lers Vilmos,
Horváth Zsigm
Géza, Emödu
György, Krolo
főpolgármester
Németh József
József dr., Fe
számosan köz
ségek közül.
Bujanovics
a földmívelésü
Köszönetet m
hogy jóindulat
is az intézmén
Serényi Béla
kijelentette, h
sággal vonatko
landó támoga
séget tulajdon

Épült

I. FERENCZ JÓZSEF

5 császári és apostoli királyi felsége
dicsőséges uralkodása alatt a magyar
mezőgazdaság fejlesztésére és felvirágoztatására
a m. kir. kormány nagymérvű
erkölessi és anyagi támogatásával.

Alapított 1905-ik évben

vizeki TALLIÁN BÉLA

m. kir. földművelésügyi miniszter és
befejezést nyert 1910-ik évben

gróf SERÉNYI BÉLA

m. kir. földművelésügyi miniszter működése
idejében.

Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter
Hieronymi és Hazai miniszterteráival együtt
érkezett a telepre. A társaság nevében Buja-
novics Sándor udvari tanácsos elnök, vágújhelyi
Hoffmann Sámuel, Kúszler Henrik, Ferdinándy
Béla, Serbán János, Jeszenszky Pál és Busch
Jenő igazgatósági tagok fogadták a miniszteret.
Megjelent az ünnepélyen Károlyi Mihály
gróf, az OMGE. elnöke, Rubinek Gyula, az OMGE.

sági termények kivitele szempontjából. A mi-
niszter nagy tetszéssel fogadott beszédét azon
kivánsággal fejezte be, hogy ez az intézmény a
mezőgazdaság, ipar és kereskedelem javára
váljon és a főváros érdekeit fokozottabb mér-
tékben szolgálhassa.

Ezután a miniszter az összes jelenvoltakkal
együtt Bujanovics Sándor és Kúszler Henrik
kalauzolására mellett a hűtőtelep és jéggyárak
megtekintésére indult s a látottak felett el-
ismerését fejezte ki.

A hűtőház, mely az ország első nyilvános ily-
nemű telepe s egyúttal Európa legnagyobb és leg-
modernebb hűtőháza, a város minden pontjáról
könnyen elérhető, a fővárosi vágóhidak tözsom-
szedságában, a központi vásárcsarnok közelé-
ben fekszik. A hűtőház gép- és egyéb berende-
zése Linde dr. wiesbadeni tanár bevált rend-
szere szerint készült. A hűtőház négyemeletes
épület, mely a pince és földszinttel együtt
6000 négyzetméter hűtőfelületű hűtő és fagyasz-
tóraktárhelyiségekből áll.

A hűtőház egyes helyiségeiben a hóik az

A villásreggelinek elsőnek Hieronymi Károly keres-
kedelemügyi miniszter szólalt fel s a társaság
igazgatóját, Kúszler Henriket köszöntötte fel,
kihez 30 esztendő barátság fűzi s akinek érde-
mekben gazdag tevékenységét ez idő óta állandó
baráti figyelemmel kíséri.

Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter
ugyancsak Kúszler igazgatót üdvözölte, akinek
agilitását és rendkívüli rátermettségét régen
ismeri s ezért bizik a vállalat jövőjében. Majd
Kúszler vezérigazgató válaszolt Serényi és
Hieronymi minisztereknek, megköszönvén a kor-
mányférfiak érdeklődését és személyének szó-
lő üdvözlést. Hangsúlyozta, hogy a kormány támo-
gatása tette elsősorban lehetővé, hogy a vállalat
lépést tartott a hűtőtechnika legmodernebb vi-
v-mányaival. Ennek az érdekét azonban köteles-
sége áthárítani egyfelől a vállalat igazgatóságá-
nak tagjaira és az ügybuzgó tisztikarra, mely
Braun Gyula dr. titkárral élén mindenkor hűs-
ges segítőtársa volt.

Bujanovics Sándor udvari tanácsos élénk
tetszés között említette meg, hogy mikor a

A „Magyar Földműves“ f. hó 12-én megjelenő számából.

Vázsonyi Vilmos fődemokrata: Engedjétek be azokat a szerb állatokat, hadd jusson egy kis egészséges husanyaghoz szenvedő hazánk.

igazgatója, Kazy József, Otlik Iván, Bartóky
József, Kálmán Gusztáv államtitkárok, Marx
János, a MÁV. elnöke, Szájbély és Kotányi
vasutigazgatók, Hollán Sándor, Romy Béla,
Lers Vilmos, Ballay Lajos, Lónyay Ferencz,
Horváth Zsigmond min. tanácsosok, Polónyi
Géza, Emödy József, Szilassy Zoltán, Szaczellary
György, Krolopp Hugó orsz. képviselők, Fülepp
főpolgármester, Folkusházy tanácsos, Elek Pál,
Németh József dr., Braun Gyula dr., Kovács
József dr., Fellner Frigyes, Lindenbaum Ede s
számosan közgazdasági életünk vezető egyéni-
ségei közül.

Bujanovics Sándor udvari tanácsos üdvözölte
a földművelésügyi minisztert a társaság nevében.
Köszönetet mondva szíves megjelenéséért, kérte,
hogy jóindulatát a miniszter tartsa meg jövőben
is az intézmény iránt.

Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter
kijelentette, hogy minden egyes a mezőgazda-
sággal vonatkozásban levő ipari intézményt haj-
landó támogatni. A hűtőiparnak nagy jelentő-
séget tulajdonít a huskonzerválás és a gazda-

egyes áruk sajátosságai szerint szabályozható és
önműködő ellenőrző készülékek segítségével meg-
figyelhető. A raktárhelyiségek belső falai, mennye-
zetei stb. vastag parafakölemezettel vannak el-
szigetelve. A hűtőházban szükséges hideg levegőt
6 komposzesszor óránként 1.300.000 kalória tel-
jesítménnyel állítja elő, melyet három egyenként
250 lóerejű gőzgép hajt. A szükségelt hűtővizet
villamos szivattyúk segítségével egy a Dunaparton
létesített vízmű szolgáltatja, azonfelül tartalék-
képpen a fővárosi vízvezetékkel van összeköt-
tésben. A felvonók, villamos szellőztetők és sziv-
vattyúk hajtására, valamint a telep világításához
szükséges áramot három egyenáramú dinamo
szolgáltatja. Tartalék gyanánt egy akkumulátor-
telep szolgál.

A hűtőházzal kapcsolatos két jéggyár tiszta
városi vízvezetéki vízből készülő napi 1000 mé-
termázsa műjég előállítására van berendezve.

A hűtőház megtekintése után a vendégek a
társaság igazgatóságának villásreggelijéhez ültek.

hűtőház alapját megvetették, Serényi gróf a
kereskedelemügyi minisztérium vezetésében vett
rész s ma a vállalat befejezésének ünneplése-
kor a földművelési ügyek élén áll, de mindenkor
egyenlő érdeklődéssel viseltetett az intézmény
sorsa iránt, amely bár agrárintézmény, mert a
mezőgazdasági termények értékesítését célozza,
de egyúttal merkantil intézmény is, mert a
terményértékesítéssel foglalkozó kereskedelem-
nek van hivatva szolgálni. Nincs a mezőgazda-
sági termények értékesítésének az az ága, mely-
nek ez az intézmény ne tenne szolgálatot. Az
agrár és merkantil világ ez intézményben való
összekapcsolódása betetőzése alkalmából üdvözli
ennek a két világnak hazánkban leghivatottabb
képviselőit: a kereskedelmi és földművelési mi-
niszter urakat.

Ezután az OMGE. elnöke, Károlyi Mihály gróf
mondott élénk figyelem között hallgatott pohár-
köszöntőt.

Károlyi Mihály gróf annak a nézetének ad
kifejezést, hogy a jelenlegi földművelésügyi
miniszter érdeméből semmitse von le azáltal,

ha megemlékezik arról a férfuról, aki helyes érzékkel, az állami támogatás megadásával lehetővé tette ezen a mezőgazdasági termelés és fogyasztás érdekeit szolgáló fontos intézmény létesülését. Ez a férfi *Tallian* Béla volt földmívelésügyi miniszter, aki az OMGE. előterjesztésére és közbenjárására a Magyar Élelmiszter-szállító Részvénytársaságot oly állami segélyben részesítette, amely lehetővé tette a hűtőház megépítését, de azonkívül a fontosabb külföldi piacokon megfelelő képviselők létesítését, amelyeknek czélja a magyar élelmiszerek közvetítése. Épp a napokban volt a szőlőnek alkalma Londonban az ottani hűtőházakat megsemmisíteni s megelégedéssel állapíthatja meg, hogy a budapesti hűtőház nemcsak nem marad mögötte azoknak, de tisztaság, csín és berendezés tekintetében azok felett áll. Poharát emeli Tallian Béla volt földmívelésügyi miniszterre.

Beszélték még *Szilassy* Zoltán orsz. képviselő, *Elek* Pál udv. tanácsos, *Serbán* János és *Folkusházy* Lajos. A szép ünnepély a késő délutáni órákban ért véget.

Meghívó.

A Magyar Gazdaszövetség igazgató-választmánya f. évi november hó 10-én, csütörtökön, d. u. 4 órakor a szövetség tanácstermében (Üllői-ut 25., I. em. 8.) ülést tart a következő napirenddel:

1. Folyó ügyek.
2. Pestvármegyei Gazdasági Egyesület átirata az Országos Gazdasági Munkás- és Cseléd-pénztár ügyében.
3. Beszámoló a nyiregházai nagygyűlés határozatának végrehajtásáról és a további teendőkről.
4. Előterjesztés a téli előadásokról.

Bernát István,
igazgató.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	Oldal
Az OMGE. közleményei	2711
Veszedelemes hadviselés	2711
Külkereskedelmi forgalmunk	2717
Szavatosság sertésvészért	2717
A párisi és német pénzpiac és a török kölcsön tanulságai	2718
A nyilvános hűtőház és fagyasztóraktártelep zárókötettele és felavítása Budapesten	2718
Tárca.	
Audiatur	2712
Külföldi szemle	2714
Irodalom	2615
Levélsek	2716
Vegyesek	2718
Ülésselhalasztás. — Állatok szállítása száj- és körömfájásos vészkerületekből. — Napszámostenyészet. — A „Hangya“ a Magyar Gazdaszövetség fogyasztási és értékesítő szövetkezetének 1909. évi működése. — Szőlészeti vándorgyűlés. — A Magyar Társadalomtudományi Egyesület. — A Jásznagykunszabolnokvármegyei G. E. — Saazi komlójelentés 1910 november hó 4-éről. — A Magyar Országos Állatorvos-Egyesület. — Somogy vármegye mezőgazdasági helyzetéről. — Polyvanékküli zab. — Változott viszonyok. — Községi puszták fél pótdókedvezménye. — Gyapju-jelentés. — Gözhajzási hír. — Állatdijazások Szatmár megyében. — Apró hírek	2721
Kereskedelem, tőzsde	2722
Szerkesztői üzenetek	2723

Ülésselhalasztás.

Az OMGE. földmívelési és növénytermesztési szakosztályának 1910. évi november hó 15-ére kitűzött ülése közbejött akadályok miatt november hó 23-án (szerda) délután 4 órára halasztott el.

Dessewffy Aurél gróf s. k.,
szakosztályi elnök.

Állatok szállítása száj- és körömfájásos vészkerületekből. (Ragadós száj- és körömfájástól mentes, de vészkerületbe vont községek területéről, valamint e betegséggel fertőzött községek vészmentes udvaraiból hasított körmű vágóállatoknak Budapestre szállítása.) A ragadós száj- és körömfájás nagobbmértvű elterjedése folytán előállott forgalmi korlátozások lehető enyhítése érdekében a földmívelésügyi miniszter ideiglenesen megengedte, hogy nevezett betegséggel fertőzött és vészkerületbe vont községekben hasított körmű állatok külön miniszteri engedély nélkül is elszállíthatók. Ennek dacára, mint értesültünk, sokan még most is a minisztériumtól kérnek az ilyen szállításokhoz engedélyt. Mivel az ilyen kérvényezés idővesztéssel jár és pénzbe is kerül, itt is felhívjuk az érdekeltek figyelmét az 1035. és az 1037. sz. „Állategészségügyi Értesítő“-ben közölt következő miniszteri rendeletekre:

I. „Ideiglenesen megengedem, hogy a ragadós száj- és körömfájástól mentes, de vészkerületbe vont magyarországi községek területéről kérődöz állatok (szarvasmarhák, juhok és kecskék) Budapest székesfőváros közbáráhidjára, sertések pedig a budapest-ferenczvárosi zárt sertésvásárra, az 1904. évi január 5-én kiadott s a 421. számú Értesítőben foglalt 98,969/1903. számú itteni rendelet 3., 4., 5. és 6. pontjaiban megállapított feltételek alatt, itteni külön engedély nélkül elszállíttassanak. (104,000/1910. sz. F. M. r.)“

II. „Ideiglenesen megengedem, hogy a ragadós száj- és körömfájás miatt lezárt magyarországi községek vészmentes olyan udvaraiból (szállás, tanya, major stb.), amely udvarok nem a fertőzött udvar közvetlen környezetében vannak, kérődöz állatok (szarvasmarhák, juhok és kecskék) Budapest székesfőváros közbáráhidjára, sertések pedig a budapest-ferenczvárosi zárt sertésvásárra, az 1904. évi január 5-én kiadott s a 421. számú Értesítőben foglalt 98,969/1903. számú itteni rendelet 3., 4., 5. és 6. pontjaiban megállapított feltételek megtartásával, itteni külön engedély nélkül elszállíttassanak, feltéve, hogy az előirt helyszini vizsgálat kedvező eredménnyel fogantositott, úgy hogy a betegséghurczolás eshetősége csakugyan fenn nem forog. (104280/1910. sz. F. M. r.)“

Napszámostenyészet. Az OMGE. tudvalevőleg a nemzetgyerítő egygyermekrendszer ügyében felterjesztést intézett az összkormányhoz, melyben a baj orvoslására vonatkozó javaslatokat tesz. Többek között az övszerek árusításának korlátozását is javasolja, aminthogy ez a javaslat kezdettől fogva helyet foglalt az egykeellenes küzdelem programjában. Az OMGE. felterjesztésének ez a pontja véleményadás végett mult hó folyamán az Országos Közegészségügyi Tanácsához került. Ez alkalommal „Az Est“ című Budapesten megjelenő estilap az OMGE. szóbanforgó felterjesztéséről szenzációs leleplezéseket közöl. Az agrártársadalom kapzsóságának megbotránkozott jeleként mutat rá arra a javaslatra, mely az övszerek használatát kívánna korlátoztatni. Az agrárok — ugymond — kényszeríteni akarják a magyar

anyákat arra, hogy számukra olcsó napszámos- és cselédanyagot szüljenek. Brutális merényletnek mondja ezt a javaslatot, mely megfosztaná a nemzetet attól a szent polgári jogtól, hogy az övszert általában, egyenlően és titkosan használja az öregbérés éppen úgy, mint a földesur. Ökölnyi betűkkel, tizennégy alczim alatt adja be „Az Est“ ezt az ügyet a botrányokért lelkesedő közönségnek. De noha az igazgató előadás két teljes nyomtatott oldalra terjed, hiába vártuk a csattanót, úgy látszik, tisztelt lapársunk tiltakozása ellenére maga is szellemi övszettel dolgozott, mert nem tudott konkluziót szülni. Csak úgy a sorok között lehet kiolvasni a föld népehez intézett afféle daczos felhívást, hogy azért se szaporodjék, nehogy az agráriusok olcsó munkaerőhöz jussanak. S ekként elintéztvén „Az Est“ a nemzeti élet problémáját hamarosan és fényesen, megtett mindent, ami tőle telt. Ő legalább semmiesetre se lesz felelősségre vonható, ha a magyarság mégis szaporodni fog.

A „Hangya“ a Magyar Gazdaszövetség fogyasztási és értékesítő szövetkezetének 1909. évi működése. Az 1909. esztendő, mely a „Hangya“-nak 11-ik üzletéve, ugy anyagi, mint erkölcsi tekintetben eredményesnek mondható. Szövetkezetei száma 68-al szaporodott, forgalma pedig körülbelül 2.600,000 koronával emelkedett. Balassagyarmaton felállította a harmadik központi áruaktát, míg a már régebben tervezett miskolci áruaktár létesítése, pénzügyi okokból, a közel jövő feladata marad. Ez új üzletágak felkarolása s a forgalom folytonos emelkedése nélkülözhetlenné teszi a „Hangya“ budapesti raktárhelyiségeinek bővítését s ezért előnyös feltételek mellett megvásárolta az áruházával szomszédos 379 négyszögöles telket. A „Hangya“ igazgatósága kidolgozta a vidéki boltkezelők nyugdíjintézetének alapszabálytervezetét és részéről is tanujelét óhajtván adni, hogy a szövetkezetek alkalmazottainak sorsát is szíven viseli: a nyugdíjintézet alapvagyona megteremtésére 50,000 koronát ajánlott fel. Külön engedmény czimén 20,000 koronát térített meg szövetkezeteknek s ezen összeget ezuttal is a központtal lebonyolított forgalom arányában osztotta szét. A „Hangya“ forgalma 16.289,225-80 koronára rugott. Ezen összegben a nagyenyedi központ körülbelül 2.500,000, a nagyszombati körülbelül 1.800,000, a balassagyarmati körülbelül 310,000, a rövidárúosztály körülbelül 540,000, a bor- és szeszosztály körülbelül 340,000 koronával szerepel. A főkönyvi összeforgalom elérte a 97 milliót. A szövetkezetek esedékes tartozása a központnál az 1909. év folyamán körülbelül 300,000 koronával apadt. Biztos jele ez annak, hogy szövetkezeteink a künnlevőségek behajtására gondot fordítanak, a hitelnyújtás terén óvatosságot tanusítanak s a konszolidáció útján haladnak. Az elmúlt év folyamán 83 új szövetkezetet rendezett be. Alapszabályellenes működés miatt kizárt 11-et, 4 pedig felszámolt, úgy hogy a mult év végén összesen 907 működő szövetkezet tartozott a „Hangya“ kötelékébe. Tagjai száma 1138-ra szaporodott, kiknek tulajdonában 1103 alapítványi és 3181 rendes üzletrész van. Az 1909. évi mérleg, megfelelő leírások után 117,221-13 korona tiszta felesleget tüntet fel a multévi 102,180 koronával szemben.

Szőlészeti vándorgyűlés. A Hegyalja szőlőtermesztő közönsége Tállyán tartotta meg a napokban szőlészeti vándorgyűlését *Windisch-Graetz* Lajos herceg védnöksége és *Bernát* Béla orsz. képviselő diszelnöksége alatt. A vándorgyűlés előkészületeit *Hegedüs* Sándor, a tarczali vinczellérképező igazgatója végezte, ki a gyűlés

megnyitásakor t. elnököt, kifejtett termelés és ért. peronoszpóra, dekezés. A nagy után *Istvánffy* G. igazgatója tartó terfoglalásáról s amely téren a f. tiük. Ezután *Z* beoltásáról, majd *Windisch-Graetz* delegátusi teendő elmaradását és vánja a vándorg. záróbeszédében nak, konstatalva kedélyes lakom. részében *Kosins* adást az idősebb *Hegedüs* Sándor gyűlés.

A Magyar Tá. birtokpolitikai s kerületi előjárás utca 62/64. sz. a következő prog megnyitó, tartja egyesületi igazga történeti fejlődé Erdélyi birtokvisz November 24. A kérdései, előadják December 1. A dései, előadják December 15. A dései, előadják Január 12. Uj *Bernát* István, *Beck* Gyula báró rendszerek és a Rezső. Mezőgazd megoszlás, előad Az agrár öröklés *sovsky* Miklós. F hitbizományok ké és *Lévy* Béla. Az órákor kezdődnek bizottsága által mellett folynak le

A Jásznagyku Egyesület igazga ber hó 12-én (s vármegyei ház kist ben értekezletet

Saazi komlój 4-éről. Utolsó j helyzete alig vá csökkent és átlag földi kereskedők keztek vevőkül áron jobbára jó Nagyon keresett szemelt komló, magadtak volna e minőségben es lódhatott ki a cse is, mert a megle kezekben van. A száz mázsa került a helybeli keresked árnban, néhány te még meglevő ké tehető, ezért azo nek, aminő az ez nem adható meg komlóban a sazi galom és azon c adásra került, min ért el. Árjegyzés 120—125 korona korona, jó közép elsőrendű 140—1 hangulat nyugodt

A Magyar Or 1910 november h kor tartja a m.

MELOCCO PÉTER

Vasbeton- és betonépítkezések
vizierőművek, víztartány hidépítés,
csatornázás.

Gazdasági épületek

Iroda kirárolag VI., Nagymező-utca 51.

Mozaik-Terrazzo
Fayence, keramitburkola-
tok, Rabitz-, műkőmunkák.

istálló földemek, magtár,
betonvályu stb.

Telefon 29—04.

megnyitásakor üdvözölve a védnököt és a diszelnököt, kifejtette a közgyűlés céljait. Ezek a termelés és értékesítés sarkalatos kérdései, a peronoszpóra, a jég- és egécsapások elleni védekezés. A nagy tetszéssel fogadott megnyitó után *Istvánfi Gyula*, az Ampelológiai Intézet igazgatója tartott előadást a peronoszpóra ideai terjedéséről és az ellene való védekezéséről, amely téren a francia termelők is megelőzték. Ezután *Requinyi Géza* szólt a mustnak beoltásáról, majd *Hegedűs Sándor* olvasta fel *Windisch-Graetz* hercegnek táviratát, amelyben delegátusi teendőire való hivatkozással kimentí elmaradását és a lehető legnagyobb sikert kívánja a vándorgyűlésnek. *Bernáth Béla* diszelnök záróbeszédében köszönetet szavazott az előadónak, konstatálva a gyűlés szellemi sikerét. A kedélyes lakomával megszakított gyűlés II-ik részében *Kosinszky Viktor* kir. tan. tartott előadást az idősebb oltványosítók pótlásáról és *Hegedűs Sándor* beszédével bezárult a vándorgyűlés.

A Magyar Társadalomtudományi Egyesület birtokpolitikai szakértekezletet tart a IV. kerületi előjárás dísztermében (IV., Váci-utca 62/64. sz. I. emelet 15. sz., Újváros háza) a következő programmal: November 17. Elnöki megnyitó, tartja *Gaal Jenő* főrendiházi tag, egyesületi igazgató. A magyar földbirtokrendszer történeti fejlődése, előadja *Gárdonyi Albert*. Erdélyi birtokviszonyok, előadja *Jancsó Benedek*. November 24. A telekkönyv és kataszter reformkérdései, előadja *Sebess Dénes* és *Fashing Antal*. December 1. A telepités és parcellázás kérdései, előadja *Vancsó Gyula* és *Eber Antal*. December 15. A tagosítás és közlegelők kérdései, előadja *Iványi Béla* és *Börösök Andor*. Január 2. Új földterhermentesítés, előadja *Bernáth István*, *György Endre* és *Madarassy-Beck Gyula* báró. Január 19. Gazdasági üzemszervek és a birtokpolitika, előadja *Károly Rezső*. Mezőgazdasági munkáskérdés és birtokmegosztás, előadja *Buday Barna*. Január 26. Az agrár öröklési jog kérdései, előadja *Mattyasovszky Miklós*. Február 9. A kötött birtokok és hitbizományok kérdései, előadja *Baross János* és *Lévy Béla*. Az összes értekezletek d. u. 5 órakor kezdődnek és az egyesület közgazdasági bizottsága által megállapított tanácskozási rend mellett folynak le.

A Jásznagykunszolnokvármegyei Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya f. évi november hó 12-én (szombaton) d. e. 10 órakor a vármegyház kistermében a *husdrágaság* ügyében értekezletet tart.

Saazi komlójelentés 1910 november hó 4-éről. Utolsó jelentésünk óta a komlóüzlet helyzete alig változott. A forgalom némileg csökkent és átlag napi 150 hátra tehető. A belvárosi kereskedőkön kívül külföldiek is jelentek vevőkül és 130—140 korona közötti áron jobbra jó középminőségű árut vásároltak. Nagyon keresett áru lett volna az elsőrendű és szemelt komló, igazi szemelt áruért szívesen magadtak volna 160—164 koronát is, azonban e minőségben csak igen csekély forgalom fejlődhetett ki a csekély készlet folytán és azért is, mert a meglévő mennyiség igen erős üzérkezekben van. A vidéken a hét folyamán néhány száz mázsa került eladásra, majdnem kizárólag a helybeli kereskedelem részére, 128—140 korona árban, néhány tétel 150 koronát is ért el. A még meglévő készlet még 5—6000 mázsa tehető, ezért azonban oly magas árt követelmek, aminő az ezidőszertü viszonyok mellett nem adható meg és meg sem adatik. Idegen komlóban a saazi piaczon csekély a forgalom és azon csekély mennyiség, amely eladásra került, minőség szerint 110—130 koronát ért el. Árjegyzés: saazi alsóbbrendű komló 120—125 korona, középminőségű 125—130 korona, jó középminőségű 130—140 korona, elsőrendű 140—150 korona. A hét végén a hangulat nyugodt és szilárd, az árak tartottak.

A Magyar Országos Allatorvos-Egyesület 1910 november hó 9-én, szerdán délután 6 órakor tartja a m. kir. állatorvosi főiskola bel-

klinikai tantermében LXV. szakülését, amelyen *Szász Alfréd* dr.: A lépfene bakteorológiai diagnózisa a tüdő segélyével és *Weiser István* dr.: A fejlődő mangolicza Ca-, Mg-, P- és N-forgalmáról tartanak előadást.

Somogyvármegye mezőgazdasági helyzetéről a folyó hó 7-én megtartott törvényhatósági évnegyedes közgyűlés elé terjesztett alispáni jelentés szerint a vármegye *tengerütemése* az országos átlagot 11'27 q-t valószínűleg megközelíti, dacára annak, hogy a vármegyében fellépett egérkár az eredményt több helyen kedvezőtlenül befolyásolja. A *burgonyatermés* a 44'51 q-ás országos átlagot felül fogja mulni, de minőségileg sok kifogásolni való van rajta. A *takarmány- és cukorrépatermés* a várakozásnak megfelelt. A *szőlőtermés* a lehető leggyengébb. Nagy mértékben volt tapasztalható az *aranka fellépése*. Amár a *járványos száj- és körömfájást* csirájában elfojtani sikerült, mégis aggodalomra ad okot, hogy Zala vármegyének a vármegyével határos községeiben a járvány rohamosan terjed.

Polyvanélküli zab. Khina nyugati részeiből importált hüvely- vagy polyvanélküli zabbal tettek sikeres kísérletet Délanglia Cornwall tartományában. Szakértők véleménye szerint a polyvanélküli zab hőtermőképességénél fogva hivatva van az eddig használt zabfajtákat, főleg a kiszáradásokból, hol a polyvát legtrikább esetben használják fel, kiszorítani. Köztudomásu, hogy épp a zab az a kalászos, melynek legtöbb a polyvája. Így pl. nem egy orosz vagy argentinai fajta 15 usque 25 százalékos polyvát tartalmaz. Felemlítésre méltó, hogy a polyvanélküli zab, latin nevén *Avena Nuda*, nem újdonosság Európában. A XVI. században a brit szigeteken, sőt Franciaországban is termesztették. Később felhagytak vele, mivel hozama csökkenő irányzatot mutatott az évek multával. Ennek megismétlődését kikerülendő, a polyvanélküli zabot keresztezni szándékoznak már meglévő kevés polyvájú fajtákkal. A zab fogyasztása egész Nyugateurópában emelkedőben van. Így Angliában nemesek etetésre használják, hanem finoman megőrölve kenyert, biszkvitet készítenek zabból, míg a társadalom igen széles rétegei zabból és tejből készített kásafélélt fogyasztanak reggelire.

Változott viszonyok. A tavalyi hazai fonák viszonyokhoz hasonló állapotok ismétlődnek meg mostanában Franciaországban. Az 1909. évi gyenge termés következtében Magyarország volt arra utalva, hogy külföldi gabonát importáljon. Az idén Franciaország került ebbe a cseppet sem irigylendő helyzetbe. A hiány fedezésére nemesek a délorosz és román kikötőkben eszközölte nagyobb visszavásárlásokat francia számlára, hanem ami szinte hihetetlenül hangzik, az angol piacokon is. Anglia keleti vidékeiről nagy mennyiségű belföldi búzát hajóztak el a francia kikötőkbe. Az eddigi eladásokat körülbelül tíz hajórakományra becsülik. Tekinve az angol buza olesó voltát (körülbelül 17 K. métermázsánként), további eladásokra van kilátás. Legujabban az angol burgonya iránt mutattak a francziák érdeklődést. Az elmúlt héten egyetlen czegek sikerült 5000 tonna angol burgonyát a franczia köztársaság számára eladni. Érdekes része a fentieknek az, hogy Nagybritanniának sem búzában, sem burgonyában nemesek hogy tultermelése nincs, hanem mindkét ezikkben nagyarányu bevételre szorul, úgy hogy ami a keleti kikötőkön kimegy, azt legalább háromszorosan hozzák be nyugaton.

Községi puszták fél pótdókedvezménye. Az 1886. évi XII. t.-cz. értelmében a községekhez közigazgatásilag csatolt önálló puszták tudvalevőleg fél pótdókedvezést élveznek. Ezt a kedvezményt, amely sok jogos panaszra szolgáltatott okot, az ujabban hozott törvény megszüntette. Az idevonatkozó rendelkezéseket tartalmazó törvény a jövő év első napján lép életbe. A belügyminiszter most figyelmezteti a községeket, hogy költségvetéseik elkészítésénél ezen körülményre figyelemmel legyenek és a pótdó megállapításánál a kedvezmény megszüntetése következtében előálló több bevételt vegyék tekintetbe.

Gyapjujelentés. Október hó első két hetében az üzlet teljesen szünetelt és csak a hónap második felében fejlődött ki némi forgalom, amennyiben körülbelül 1500 zsák középminőségű fésűgyapju kelt el változatlan aukciói áron. A még meglévő nagymennyiségű készletekkel szemben ezen forgalom igen csekély és legjobb ismertető jele annak, hogy az üzlet irányzata lanyhuló. Ez megfelel a világpiacon uralkodó hangulatnak, melyre jelenleg az ausztráliai nyírés bőséges anyaga nyomasztólag hat. Ausztráliában a szeptemberi 5%-os áremelkedés már kárba veszett, sőt, úgy látszik, hogy a merinófajtáknál az áresés még nagyobb. E tekintetben a f. hó 22-én kezdődő londoni aukció fog tiszta képet nyújtani.

Gőzhajózási hír. A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága menetrendszerű hajójáratát Csongrád-Szeged, valamint Szolnok-Csongrád között — mely utóbbiak kisviz miatt különben is szünetelnek — tekintettel az előrehaladott évadra, f. évi november hó 9-ével ezen idényre véglegesen megszünteti. Nevezett naptól kezdve ennek következtében a szeged-csongrádi és csongrád-szolnoki vonal állomásai a f. évre úgy a személy-, mint a teherforgalomra meg vannak szüntetve.

Állatdíjazások Szatmár megyében. A Szatmár-vármegyei Gazdasági Egyesület Szatmár vármegye öt járásában rendezett ez évi október hó második felében üsző- és borjastehendíjazást. A felhajtásnál úgy mennyiségileg, mint minőségileg az előző évekhez képest határozott fejlődés volt észlelhető, ami különösen annak tulajdonítható, hogy az egyesület vezetősége az utóbbi években oly járásokban, hol az állattenyésztés fejlesztésére főleg ily eszközökkel lehet hatni, egymás után következő években tartott díjazásokat, versenyre hívva ezáltal a tehentartó kisgazdákat. Az idei díjazások Kraszna-Szt-Miklós, Pribékfalva, Avasujváros, Fehérgyarmat és Krasznabétek községekben voltak. Különösen ki kell emelnünk a pribékfalvai kiállítást, melyen a nagysomkúti járás kisgazdái nyugati fajta marháikkal a szó teljes értelmében meglepték a bíráló-bizottság tagjait; a magyar fajtaból a legszebb egyedeket a fehérgyarmati járás hajtotta fel. Kiadott 49 díj 1500 korona összegben.

Apró hírek. A mezei egér kötelező irtása. Baranya vármegye törvényhatósága szabályrendeletet alkotott a mezei egér kötelező irtásáról. A szabályrendeletet a kormányhatóság most hagyta jóvá. A vármegye területén minden birtokos köteles a mezei egeret irtani szántóföldjén, kertjében, legelőjén, vagy bármi néven nevezett kopár területén. Ennek elmulasztása esetén, vagy ha az egér tömeges föllépése észlelhető, a hatóságilag vezető irtást egyes veszélyeztetett területekre hivatalból rendelik el. Ebben az esetben a költséget az érdekelt fél viseli s közadó módjára vetik ki.

Élőállatok szállítása. Felmerült esetről kifolyólag mondotta ki a bécsi kereskedelmi bíróság, hogy az élőállatok szállításánál a vasut a legrövidebb utat köteles választani. A küldemény elhárnyítása, amennyiben az a rendes szállítási határidő nagyobb túllépésére ad okot, a vasut vétkes gondatlanságának minősíthető.

A vásártartási jog, a Kuria most hozott elvi döntése alapján, nem tartozéka annak a területnek (vásártérnek), melyen a vásártartatik, hanem a volt földesur tulajdonjogában rejlő jogosítvány, következésképp a többek közös tulajdonát képező vásártérre a közösség a vásártartási jog kérdésének megbírlása nélkül is megszüntethető.

Ki akar kölcsönt? Aki birtokára jelzálogkölcsönt akar fölvenni, forduljon bizalommal a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetéhez, Budapest, V., Géza-utca 2. szám (saját ház). Az intézet egyaránt ad nagy és kis jelzálogos kölcsönöket főcélja azonban, hogy a közép- és kisbirtokosokon segítsen, ezért kölcsönöket már 300 K.-tól kezdve ad. Aki súlyos kamatot fizet tartozása után, az intézet olesó törlesztéses kölcsönével segíthet terhen. Az előző hitelezőket az intézet a kölcsönből fizeti ki s mérsékelt díjért minden a kölcsön körül teendő ellát. Kölcsönök a földbirtok fele értékéig engedélyeztetnek. Ha az adós pontosan fizet, az intézet a kölcsönt föl nem mondhatja, az adós azonban tartozását akár egészben, akár részben bármikor visszafizetheti. Parcellázásoknál az inté-

zet minden tekintetben segédkezik. Az intézet egyszerű levélre bárkinek szívesen ad felvilágosítást. Az intézetnek ügynökei nincsenek s azon ügynök, ki ez intézet megbízottjának nevezi magát, visszaélést követ el.

NYILTTÉR.

(E rovatban foglaltakért a szerkesztőség felelőséget nem vállal.)

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás
SALVATOR
 vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenyénél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatása.
 Természetes vasmentes savanyúvíz.
 Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.
SCHULTES ÁGOST Esznye-Lipóci Salvator-forrás-vállalat, Budapest, Rudolrákp. 8.

MEGJELENT:
RUBINEK GYULA és SZILASSY ZOLTÁN
 az O. M. G. E. igazgatója a G. E. O. Sz. titkára
 szerkesztésében a
KÖZTELEK ZSEBNAPTÁR
1911. évi folyama.
 A „Köztelek Zsebnaptár“ tizenhetedik évfolyama teljesen átdolgozva két kötetben jelent meg. Az első kötet a tulajdonképpeni Zsebnaptár, amely a naptári részt, a jegyzéknaplót és a vásárok jegyzékét tartalmazza; a második kötet, amely szakközleményeket tartalmaz. — A „Köztelek Zsebnaptár“ két kötetének ára O. M. G. E. tagoknak és a „Köztelek“ előfizetőinek bérmentes küldéssel **4 korona.**
Megrendelhető a „KÖZTELEK“ kiadóhivatalában BUDAPEST, IX., ÜLLOI-UT 25.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának tudósítása a „Köztelek“ részére.)

A külföldi piacokon a lefolyt héten általában lanya irányzat uralkodott, miután az egyes piacok bőséges készletek felett rendelkeztek, valamint Argentínából kedvező terméshírek érkeztek. Az északamerikai Unióban a visszatartott exportfelesleg igen nyomasztólag hatott az árak alakulására. Oroszországban az exportörök raktárai túl vannak zsúfolva, úgy hogy a folyton érkező és kivitelre szánt gabonákat olcsóbb árban kénytelenek eladni. Angliában az árak csökkentek, mert a kínálat meglehetősen nagy volt, valamint a kedvező argentinai terméshírek is nyomasztólag hatottak az árakra. Franciaországban kedvezőtlen időjárás az amugy is elkésett vetési munkálatokat még jobban késleltette, de remélik, hogy a kedvező idők beálltával azok még a kellő időben befejezést nyerhetnek. A fokozódó kínálattal szemben a fogyasztás csökkent s az árak ellanyhultak. Németországban a buzabevitel nagyobb mérvet öltött s az irányzat gyengült. Nálunk az üzletirányzat állandóan szilárd jellegű volt. Sem a készáru üzletben, sem a határidőpiacon nincs kellő kínálat. Gazdáink igen tartózkodók voltak az árak piacrahozatalában s így a vidéken is nehéz a beszerzés, habár itt a malmok nagyobb érdeklődést tanúsítanak. Mindezen körülmények az árak szilárdulását vonták maguk után. A közvetítő kereskedelem kezén alig van készlet, úgy hogy a csekély készlet felett rendelkező malmok magasabb árakat kénytelenek fizetni.

Rozs is tartott volt. A forgalom gyenge maradt s csak a helyi fogyasztás kisebb beszerzésére szorított. Bécs részéről a kereslet élénkebbnek mutatkozott.

Árpa (takarmány s hántolási czelokra) iránt csekély érdeklődés mutatkozott. Az árak eszkenedek s a verők tartózkodók voltak vásárlásaikban. Sörárpában is gyenge volt a kereslet, noha az árak még mindig elég jól tartottak.

Zab változatlan csendes. A helyi fogyasztás mérsékelt beszerzéseket teljesít. A vidéki piacokon a kínálat csekély s különösen jó minőségű árak hiányoznak.

Tengeri (ó-áru) iránt érdeklődés mutatkozik, azonban a czikk már csak igen gyóren jön piacra s nehezen beszerezhető. Uj-tengeriben mérsékelt a forgalom.

Egyéb gabonafélékről, azok áráiról s az azokban végbement változásokról napjelentésünkben számolunk be.

Napjelentés a gabonátözsdeiről.
1910 november 8.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete áruosztályának jelentése a „Köztelek“ részére.)

Elkelt 15,000 q buza 20 fillérrel magasabb árban. Rozsban az üzlet szilárd maradt. Bécs élénk érdeklődést tanúsított. Budapest paritásban 15-15-10 koronát fizettek.

Takarmányárpában az üzlet csendes volt és az árak némileg eszkenedtek. Budapest paritásban 13-20-13-60 koronát fizettek.

Zabban az üzlet tartott volt. Vidéki piacokon gyenge a kínálat. Budapest paritásban 16-20-16-60 koronát fizettek.

Tengeriben az üzlet szilárd jellegű volt. Uj áru meglehetősen kínáltaik. Budapest paritásban óáruért 13-20 koronát, újáruért 9-80-10- koronát fizettek.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 400 mm. 80 k. 22-15 K., 1000 mm. 80 k. 22- K., 500 mm. 79 k. 22- K., 1000 mm. 80 k. 22- K. felső, 500 mm. 79 k. 22- K. felső, 200 mm. 79-5 k. 22-30 K., 250 mm. 79 k. 22-20 K., 750 mm. 78 k. 22-20 K., 1000 mm. 78 k. 22-20 K., 120 mm. 79 k. 21-90 K. felső, 100 mm. 79 k. 22-20 K., 300 mm. 79 k. 22- K., 500 mm. 79 k. 22- K., 100 mm. 78-5 k. 21-50 K. sárga, 100 mm. 78 k. 21-30 K. felső, 100 mm. 78 k. 21-90 K., 100 mm. 78 k. 21-90 K., 200 mm. 78 k. 21-80 K. felső, 100 mm. 78 k. 21-70 K., 300 mm. 78 k. 21-70 K. kev., 425 mm. 77-4 k. 22- K., 250 mm. 76 k. 21-20 K.

Pestvidéki: 300 mm. 79 k. 22-05 K., 300 mm. 79 k. 22- K., 300 mm. 79 k. 22- K., 100 mm. 77 k. 21-60 K.

Beeskereki: 1600 mm. 74 k. 20-70 K.
 Temesvári: 5000 mm. 76 k. 21-30 K.
 Fejérmegyei: 100 mm. 78 k. 21-85 K.

Rozs: 500 mm. 15-10 K. pp., 400 mm. 15-15 K. pp., 250 mm. 15- K. pp.

Zab: 800 mm. 16-25 K. kpf., 100 mm. 16-35 K. kpf., 200 mm. 16-10 K. kpf., 100 mm. 16-80 K. kpf., 100 mm. 16-90 K. kpf.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza 1911 áprilisra	21-58 K.
Buza 1911 májusra	21-40 "
Buza 1911 októberre	20-22 "
Rozs 1911 áprilisra	15-54 "
Zab 1911 áprilisra	16-60 "
Tengeri 1911 májusra	11-10 "

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-u. 1910 nov. hó 8-án. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek“ részére.)

Felhozott a szokott községekől 195 szekér réti széna, 90 szekér muhar, 21 szekér zsupszalma, 29 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, 3 szekér egyéb takarmány (zabos-bükköny), 200 zsák szecska.

A forgalom lanya.

Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 540-800, muhar 640-840, zsupszalma 420-520, alomszalma 360-460, takarmányszalma —, keve tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabos-bükköny 700-780, lóhere —, luczerna —, köles —, sarju 480-700, szalmaszecska 540-600. Összes kocsiszám 340. Összes súly 408,000 kg.

Hideghus-vásár az Oreczi-téri élelmi piacon 1910. év november hó 8-án. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek“ részére.) Felhozott Budapestről 26 árus 37 db sertést, — árus — db süldőt, 3200 kg. friss hust, 400 kg. füstölt hust, 1000 kg. szalonnát, 500 kg. hájat.

Vidékről és pedig 1 árus 12 db sertést.

Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertés-hus 1 kg. 176-192 fillér, 1 q 160-164 K., süldő-hus 1 kg. —, füstölt sertés-hus 1 kg. 192-200, szalonna zsirnak 1 kg. 160-168, füstölt szalonna 1 kg.

Nemzetközi gabonapiacz 1910 nov. 4-től 1910 nov. 8-ig.

	Kelet	Effektív árak									Határidő	Határidős árak						
		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chikágó	Buenos-Ayres		Odessza	Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	New-York	Chikágó
Buza	7	21-85	19-03*	23-90	23- —	24-74	26-04	17-62	— —	16-78	16-29	Decz.	21-54 ²	— —	23-66	26-18	17-80	16-40
	3	21-55	19-03*	23-40	23- —	24-74	25-40	17-44	— —	16-78	16-29	Máj.	21-38	— —	23-66	26-26 ²	18-92	17-62
Rozs	7	15-35	— —	16-70	18-10	18-26	16-20	— —	— —	— —	10-74	Decz.	21-10 ²	21-01 ¹	23-44	25-70 ²	18-72	17-36
	3	15-30	— —	16-70	18-10	18-85	— —	— —	— —	— —	10-74	Máj.	15-60 ²	— —	17-66	16-10	— —	— —
Zab	7	17-10	— —	18-10	16-20	18-85	— —	— —	— —	— —	— —	Decz.	— —	— —	18-44	16-44 ²	— —	— —
	3	17-10	— —	18-10	16-20	18-85	— —	— —	— —	— —	— —	Máj.	15-48 ²	— —	17-56	16-10	— —	— —
Tengeri	7	13-50	— —	14-90	16-40	15-90	— —	— —	— —	9-86	— —	Decz.	16-64 ²	— —	17-46	— —	— —	— —
	3	13-60	— —	14-90	16-40	16-19	— —	— —	— —	9-86	— —	Máj.	— —	— —	18-86	— —	— —	— —
Árpa	7	14-50	— —	19-40	18-60	21-20	— —	— —	— —	— —	— —	Decz.	16-70 ²	— —	17-22	— —	— —	— —
	3	14-50	— —	19-40	18-60	21-20	— —	— —	— —	— —	— —	Máj.	— —	— —	18-14	— —	— —	— —

Jegyzet: *) Red winter II. *) Jun.
 1) Márcz.
 2) Apr.
 3) Máj.

192-200, háj 192, kocsonyah 192-220 fillér.

Hideghus-vásár november hó 8-án jelentése a „Köztelek“ részére. 71 árus 35 drb friss hust, 2000 500 kg. hájat. Vidékről és pedig 1 árus 12 db sertést. Budapest paritásban óáruért 13-20 koronát, újáruért 9-80-10- koronát fizettek.

A szeszüzlet miután a kereslet tartott szilárd s Elkelt finomított adózatlanul 61- drágábban kicsi fizetnek, mert k Élesztőszesz 59- — 59-25 kor Denaturált szesz el kötésre nagyb Mezőgazdaság nyersszesz ab főleg prompt és árakat, kampány alól létesült töbl Budapest a 59- K. Bécsi konting — K-ig kelt B u d

Kontingens nyel Finomított szesz

Élesztőszesz adó adó Nyersszesz adó Denaturált szesz (Az adózott szesz

Liszt, őrlés (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának

A lisztüzletben némileg tartózkodó magasabb gabonák emelhetők.

A fővárosi malomkonkoly zsákostul.

Szám: 0
 Ár K.: 34- 38

Rozslisztárak Szám: 0

Ar K.: 26-60 28

A korpaüzlet napunk volt, am a jószág immár várakozás ellenében van, ami fokozottabb fogy

A többi árak voltak Budapesti lónél 100 kg.-kés Finom korpa 19 Goromba korpa 19 Finom korpa 19 Rozskorpa — Árpada és árp Malomkonkoly Budapesti gyári Derby-melész ab Száritott moslék Száritott répasz mások Szörpplé 48-50% ab cukorgyár

Élelmiezcikk

Az „Alimentaria

Hus, baromfi üzlet változatlan hus ára is emel

192-200, háj 1 kg. 184-184, disznózsir 1 kg. 184-192, kocsonyahus 1 kg. 112-128, füstölt sonka 1 kg. 192-220 fillér.

Hideghus-vásár a Garai-téri élelmi piacon 1910. év november hó 8-án. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 71 árus 35 drb sertést, — árus — drb süldőt, 4000 kg. friss húst, 2000 kg. füstölt húst, 1000 kg. szalonnát, 500 kg. hájat.

Vidékről és pedig 8 árus 132 drb sertést, — drb süldőt, — árus — kg. füstölt húst.

Forgalom élénk. Arak a következők: Friss sertés-hus 1 kg. 168-220 fill., 1 q 152-158 K., süldőhús 1 kg. — fill., 1 q — K., füstölt sertés-hus 1 kg. 200-220, szalonna zsirnak 1 kg. 168-172, füstölt szalonna 1 kg. 192-240, háj 1 kg. 184-188, disznózsir 1 kg. 184-184, kocsonyahus 1 kg. 96-120, füstölt sonka 1 kg. 240-260 fillér.

Szeszüzet.

A szeszüzletben élénkebb kínálat uralkodott és miután a kereslet is állandóan élénk, a kínált tételek tartott szilárd áron találtak vevőre.

Elkellet finomított szesz adózva 180-181- K.-ig, adózatlanul 61-62- K.-ig nagyban és 50 fillérrel drágábban kicsinyben. Azonnali szállításra jobb árakat fizetnek, mert készárban még mindig nagy a hiány. Élesztőszesz adózva 178-178.25 K.-ig, adózatlanul 59-59.25 koronáig kelt el nagyban.

Denaturált szesz hordóval együtt 49- koronáig kelt el kötésre nagyban, kicsinyben az ár 50 fillérrel drágább.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz ab termelő állomás gyéren volt kinalva, főleg prompt és novemberi szállításra fizettek jobb árakat, kampányszállításra 1.50-2- K.-ig jegyzésen alól létesült több kötés.

Buda pesten a kontingens nyersszesz ára 58-59- K.

Bécsi kontingens nyersszesz változatlan és — K.-ig kelt el,

B u d a p e s t i j e g y z é s

	nagyban	koronákban
Kontingens nyersszesz	58-59	58-59
Finomított szesz adózva	180-181	180-181
„ adózatlan	61-62	61-62
Élesztőszesz adózva	178-178.50	178-178.50
„ adózatlan	59-59.50	59-59.50
Nyersszesz adózva	178-178.25	178-178.25
Denaturált szesz	49-49.50	49-49.50

(Az adózott szesz a 20 K. pótdóval együtt értendő.)

Liszt, őrlemények és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkező abraktakarmány-osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

A lisztüzletben változás nem fordult elő. A fogyasztás némileg tartózkodóbb s így a malmok, daczára a magasabb gabonaárjegyzéseknek, az árakat nem emelhetők.

A fővárosi malmok átlagos buzalisztjegyzései 100 kilogrammonként Budapesten, elegysúly tisztasúlyként, zsákostul.

Szám.	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K.:	34-33	31-80	30-80	29-80	28-60	27-25	25-25	25-25
		7 1/2	7 3/4	8				
		21-20	17-60	12-60				

Rozslisztárak:

Szám:	0	0/1	1	WR.	II.	II/B.	III.
Ar K:	28-60	25-20	24-22	22-80	19-40	17-13	13-80

A korpaüzlet továbbra is változatlan. Nehány esős napunk volt, amiből arra lehetett következtetni, hogy a jóság immár állandó istállótartózkodásra szorul, várakozás ellenére azonban ismét száraz, napos időjárás van, ami a mesterséges erőtakarmányozók fokozottabb fogyasztását előidézza.

A többi abraktakarmányozók árai a következők voltak Budapesten zsákkal, teljes vagonrakomány vételénél 100 kg.-ként:

Finom korpa 1910 azonnali száll.	7-50	7-70
Goromba korpa 1910 azonnali száll.	8-40	8-50
Goromba korpa 1910 nov.-decz. száll.	8-70	8-80
Finom korpa 1910 nov.-decz. száll.	7-50	7-70
Rozskorpa	8-90	9-00
Árpada és árpaderce	11-40	11-60
Malomkonkoly	8-80	8-90
Budapesti gyári repcepegőgáca	12-60	12-70
Derby-melész ab Hatvan vagy Pozsony	9-80	10-00
Szárított moslék ab Budapest zsák nélkül	13-00	13-10
Szárított répaszelet zsák nélkül ab állomások	11-80	12-00
Szörp 48-50% cukortart. hordó nélkül ab cukorgyár	7-25	7-50

Élelmiszerek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Az „Alimentaria” Általános Élelmiszerértékesítő R.T. jelentése.)

Hus, baromfi és vad. Kielégítő hozatal mellett az üzlet változatlan. A marhahus, a sertés-hus és a borjú-hus ára is emelkedett.

Arak: (Kg.-ként.) Marhahus. Helybeli első minőségűnek hátulja 1.66-1.72 K., eleje 1.44-1.52 K., másodrendű eleje 1.28-1.40 K., hátulja 1.40-1.56 K. A vidéki első minőségű hátulja 1.28-1.40 K., eleje 1.12-1.20 K., másodrendű hátulja 1.00-1.20 K., eleje 0.92-1.00 K. Borjúhús. Helybeli őlési, borbén 1.90-1.96 K., vidéki. 1.50-1.70 K. Juhhús. Helybeli elsőrendű 1.08-1.12 K., másodrendű 0.84-0.96 K. Bány. Leölt, borbén, első minőségű 1.08-1.12 K., másodrendű 0.84-0.96 K. Sertés-hus. Helybeli, elsőrendű szalonnával 1.58-1.60 K., másodrendű szalonnával 1.54-1.56 K. Vidéki, szalonnával, első minőségű 1.48-1.52 K., másodminőségű 0.84-0.96 K. Szalonna nélküli első minőségű 1.64-1.66 K., másodminőségű 1.60-1.62 K. Nyers sonka 1.60-1.70 K. Füstöltsonka 2.20-2.40 K. Szopómalacz 9-10- K. Szalonna. Olvasztani való 1.64-1.72 K., füstölt 1.76-1.80 K., paprikás 1.78-2- K., sózott, táblás 0-0- K. Disznózsir. Helybeli 1.72-1.76 K. Vidéki 0-0- K. Szalámi, szikkadt 4.20-4.80 K. Nyári szalámi 1.20-1.40 K. Kolbász, száraz 1.20-2.10 K., disznózsir kg. 1.28-2.20 K., hurka kg. 0.90-0- K.

Élő baromfi. (Páronként, fogyasztási adóval.) Csirke, sütni való 2.60-3.20 K., rántani való 1.60-2.20 K., kappan 3.80-5- K., tyúk 3.20-4.40 K., kacsa, sovány 4.20-5.40 K., liba, sovány 7-9- K., gyöngytyúk 0-0- K., pulyka 7.60-8- K.

Vágott baromfi. (Drb.) Csirke, sütni való 1.60-2.10 K., rántani való 1.10-1.40 K., tyúk 1.60-2.80 K. Kacsa (kg.) I-a 1.60-1.80 K., pulyka 0-0- K. Kappan 2.60-2.80 K., liba, (kg.) I-a 1.50-1.60 K., libamáj (kg.) 3-5- K., galamb (drb) 0.50-0.60 K., pulard 2-2.40 K.

Vadfélék. Őz (egészben, kg.) 1.50-1.60 K., szarvas (kg.) 0.80-0.90 K., fogoly (drb) 0.80-1.20 K., őreg 0.70-0.90 K., nyul I-a (drb) 2.70-2.80 K., süldő nyul 1.30-1.60 K., vaddisznó (kg.) 0.90-1.10 K., fázán (drb) 2.60-3.10 K.

Tojás. Az üzlet élénk, az árak magasak.

Arak: I-a teatojás 21 drb 2-0- K., I-a bácskai válogatott 1440 drb 118-120- K., tiszavidéki 114-116- K., I-a erdélyi 0-0- K., eredeti 114-116- K., apadt 104-108- K., közép 102-104- K., piszkos 106-108- K., bolgár, friss válogatott 120-124 K., meszes tojás 92-100 K., hűtőházi tojás 98-105.

Vaj. Az üzlet élénkebb, a felhozatal kisebb, az árak emelkedtek.

Arak: (Kg.-ként.) I-a szövetkezeti (centrifug) teavaj 2.60-3.10 K., asztali vaj 2.40-2.60 K., I-a parasztvaj 0-0- K., főzővaj 1.90-2.10 K., hűtőházi vaj 0-0- K., művaj 0-0- K., tehéntúró 18-20 fil. Gyümölcs és főzelék. Az üzlet a lefolyt héten is élénk volt. Az árak kielégítőek.

Arak: Gyümölcsfélék. Alma, asztali (100 kg.) 20-40 K., rétes 20-30 K., kicsi 10 K., cseresznye — K., meggy — K., körte 20-50 K., köszméte (100 kg.) — K., ordei eper (kg.) 0-0- K., ringló 10-40 K., szőlő 48-70 K., török muskotály 56-57 K., őszibarack (kg.) — K., kajszinbarack (100 kg.) — K., szilva 28-28 K., dinnye (100 kg.) görög, nagyság szerint — K., ananász és turkesztán (100 kg.) — K., dió 46-60 K.

Főzelékfélék. I-a hagyma (makói) 7-9 K., közép 5-6- K., paraj (kg.) 0-0- K., spárga (kg.) — K., burgonya, rózsá 3.80-4.20 K., sárga 7-8- K., kivi 16-20 K., paradicsom 0-0- K., saláta 30 drb — K., uborka (100 drb) 0-0- K., zöldbab (kg.) 26-30 K., méz (100 kg.) 110-130 K.

Magyar Mezőgazdák Szövetkező kőbányai sertéshizláló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 40% levonással vevő javára értendő.)

Őreg nehéz	páronként 400 kg. felül	fillérig
Őreg közép	300-400 kg.	„
Fiatál nehéz	320 kg. felüli súly	148-150 „
Fiatál közép	250-300 kg.	156-158 „
Fiatál könnyű	250 kg.-ig	„

A hizott sertésüzlet irányzata lanyha.

Kőbányára egészséges sertések forgalmi korlátozás alatt levő területekről is szabadon szállíthatók. A felküldési szándék a kerületi állatorvossal közlendő, ki mindenkor a szükséges utbaigazítással szolgál.

Bécsi szarvasmarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1910 november 7.

Felhajtás összege:	Minőség szerint:
drb	drb
Hizott marhában felhajtás	Hizott marha
3677	Legelőmarha (Weidevieh)
Csontozni való marhában felhajtás	Csontozni való
383	3268
Összesen	409
4560	Csontozni való
Eladatlan maradt	Összesen
78	4560
Származási hely szerint:	Nem szerint:
Magyarországi	Őkör
2798	2482
Galicz. s. bukovinai	Bika
324	446
Oszták tartományokból	Tehén
700	780
Összesen	Bivaly
3822	114

Arak (100 kilogrammonként élősúlyban, koronaértékben, fogyasztási adó nélkül.)

	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	96-106	87-92	68-86
Galicziai hizott ökör	97-108	93-98	84-92
Tarka hizott ökör	103-120	98-104	80-96
Bikák	72-104	—	—
Hizott tehén	70-84	—	—
Boszniai marha	68-80	—	—
Legelőmarha	65-87	—	—
Bivaly	54-74	—	—
Kisgazd. hizó ökör	63-84	—	—

Irányzat: igen lanyha, prima minőségű ökör 1-2 K.-val, középminőségű ökör 2-4 K.-val, harmadrendű minőség 3-5 K.-val olcsóbb. Bika a mult heti árt megtartotta, ellenben csontosmarha veszített. Az üzlet melete igen nehézkes, vonatott s a vásár végfelé még nagyobb áresés várható.

Szerkesztői üzenetek.

Sch. V. Budapest. A juh tényleg szereti a dér által megcsipett vagy teljesen elfagyott zöld dohányleveleket, mi miatt dohánytörés után sok helyen juhokkal legeltetik a dohányföldeket, de ahhoz bizonygyőri engedély szükséges, mely 1 K. bélyeggel ellátott kérvénnyel szerezhető meg. Cs. I.

K. D. Sőrehizlálás. Teljes hizlalási adagolás, vagyis olyan, melyet 2-4 héttel a hizlalás kezdete után czél-szerű követni, 1000 kg. élősúlyra pl. a következő: 60 kg. takarmányrépa, 10 kg. buzapolyva, 5 kg. árpaszalma, 5 kg. korpa s 6 kg. tengeridara. Ez 29.4 kg. szárazanyagot, 1.2 kg. fehérjét és 14.5 kg. keményítő-értéket tartalmaz. Cs. I.

Deutsch Andor urnak. A postatakarék útján visszajött írói tiszteletdíjat esakis az e havi tiszteletdíjakkal utalhatjuk ki, amennyiben a szerkesztőség havonta csak egyszer utal. További sürgetés fölösleges, mert kivételt nem tehetünk.

F. K. és fia. Tasnád. Magában az a körülmény, hogy az új épületek tetőzete papírfedellemezből áll, nem jogosítja fel a haszonbérlet arra, hogy az épületek átvetelét megtagadja. Ha azonban a papírfedellemezrel fedett épület arra a czélra, amelyre szánva van, nem alkalmas: a megtagadás jogos. Ebben a kérdésben a gazdaság körülményeihez képest építési szakértő mondhat biztos véleményt. A kerítés nem épület, de lehet esetleg az épületnek tartozéka, pl. egy istállóépület kifutójának a kerítése. Sz. F.

G. M. Nagy-Károly. A műtrágyagyár kifogása jogos, mert a kellően nem peccsételt miuta nem hiteles. Jogi dolgokban az ilyen formai körülmények sokszor nagy fontossággal bírnak. A tanúk bizonyíthatják, hogy a mintát a vagonból vették, de nem tudhatnak afelől, hogy az edény, amelyről a peccsét lecsett, a vizsgálat idején a vagonból vett mintát tartalmazta-e. Hletőleg hogy az eredeti tisztaságban és az eredeti állapotban tartalmazta-e? Mindezt a peccsét hiánya kétségessé teszi. Sz. F.

L. E. Az én szerződése ugynevezett vaskötés. Ennek értelmében a felszereléshez tartozó tárgyak a haszonbérlet lejártával ugyanazon mennyiségben és ugyanazon minőségben adandók át. Irányadó tehát a mennyiség és a minőség. A piaci ár mellékes. Az ármegállapítás a feltárban annakidején csak azért volt szükséges, hogy az érték is konstánva legyen. Ennek tehát árkülönbözethez nincsen igénye. Sz. F.

L. E. Ilosva. Kártérítést nem követelhet és pedig két okból: 1. azért, mert az eladó közölte az állatoknak fertőzött voltát és így a vevő azon tudatban vásárolta meg azokat, hogy a további fertőzés veszélye nincsen kizárva; 2. azért, mert a száj- és körömfájás némi gondos vizsgálattal könnyen felismerhető, különösen az adott körülmények között, t. i. midőn az eladó a vevőt a bajra figyelmeztette. Hogy az állatorvos a vásáron fölületesen járt el, az nézetünk szerint a dolgot nem alterálja. Sz. F.

EREDETI ANGOL BENZIN SZIVÓGÁZ : MOTOROK NYERSOLAJ : MOTOROS CSEPLŐKESZLETEK

OLCSÓ ÁRAK, FELTÉTLEN MEGBIZHATÓSÁG, AZONNALI SZÁLLÍTÁS

LŐKE ANDOR MAGÁNMEÉRNÖK
BUDAPEST., IX. FERENC-KÖRÜT 42.
TELEFON : 417-23.

PUMP REPARATOR

A szakértő gazdaközönség
főtűzögepe.

Surány Viktor okl. gépészmérnök
tejgazdasági gépek és eszközök gyártása
BUDAPEST, VI., Teréz-körút 21.
Kérjen árjegyzéket.

Szálas takarmánynövények termesztése.

Szilassy Zoltán és Grabner Emil a hézagpótló és egyedül álló művénék beszerzése minden gazdának fontos. Ára tartós vászonkötésben 10 korona „Patria” r.-t. gazdasági könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-út 25. szám.

NAGYENYED-^{re}
forduljon minden érdeklődő, ki súlyt fektet elsőrendű fajtisza anyagra.

Gyümölcsfacsemeték
sétányfák, díszeserjék, tülevelűek, kerítésnövények, boggyógyümölcsiek stb.

Szőlőoltványok
(elsőrendű áru) európai és amerikai sima és gyökéres vesszők. Oktató díszárjegyzék kívánatra ingyen.

FISCHER és Tarsai

faiskolák és szőlőoltványtelepek

Standard-társaság vegyészeti telepei.
Megrendelési iroda: Kossuth Lajos-u. 14-16.
Vegyészeti-telep: Nefelejts-utca.

MEZEI EGÉRTŐ IRTÁSÁT

legmegbízhatóbban végezhet

„Standardo” egérirtó

anyaggal a magyar gazdaközönség és uradalmak által legbiztosabb szernek elismerve, 1 hold földre 1 kiló anyag elegendő. 1 kiló „Standardo” mezei egérirtó-anyag 3 korona.

Patkány és háziegerek

kiirtására ajánljuk országosan legjobbnak elismert

„PATKÁNY-kolera”

vegyiszserünket, melynek biztos irtó hatásáról több száz elismerőlevéllel rendelkezünk, malomtulajdonosok, uradalmak, szeszgyárak, kereskedők és a gazdaközönség részéről. A patkány-kolera árai: Próbaország 100-300 patkány vagy egér kiirtására 6 kor. Nagyobb mennyiség 500-600 patkány vagy egér kiirtására 12 kor. Próbarendelést saját érdekében elvárja, vagyunk teljes tisztelettel **STANDARD-TÁRSASÁG** Budapest, Kossuth-Lajos-utca 14-16. Telefon: 66-63. 5957

WOHANKA FÉLE

NYERSOLAJ MOTOROK és LOKOMOBILOK.

• ÜZEMKÖLTSÉGEK •

NAGYSÁG SZERINT **1 1/2-2 fillér**

ÓRÁNKÉNT és LŐERŐNKÉNT - NINCS ROBBANÓ- és TŰZ-VEZÉLY! - MINDEN PÉNZÜGYÖRI ELLENŐRZÉS és ENGEDÉLY NÉLKÜL.

WOHANKA és TÁRSA BUDAPEST.

V. VÁCZI-KÖRUT 76.

Gyorsmeszelő

és fertőtlenítő gép **többet** dolgozik mint **20 munkás** ecsettel!

Az 51. számú prospektust ingyen küldi
RUDOLF KRÁSA, Wien, VII., Kirchengasse 29.

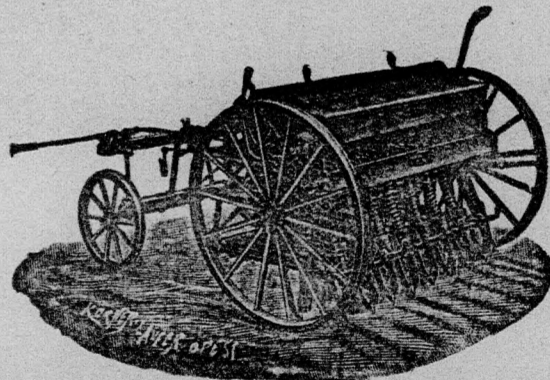
Magyar szabad.: 41461. sz.
Orosz szabad.: 13184. sz.

Oszták szabad.: 24190. és 36532. sz.
Német szabad.: 171497. és 197235. sz.

„REKORD II.”

szab. sorvetőgép
a losonczi mezőgazdasági gépgyár gyártmánya
sorba vet - sorba trágyáz.

A sorbatrágyázás
bámulatos termés-
többletet eredményez

A sorbatrágyázás által
kb. 50% műtrágyameg-
takarítás érhető el ::

Könnyű súlyu és sokoldaluan használható vetőgép.
Államgépgyári legújabb szerkezetű gőzlokomobilok, aczelkeretű gőzcséplőgépek, benzinlokomobilok, Kalmár-féle rosták, resiczai aczélekék és egyéb talajművelő eszközök.

Árjegyzékkel és árajánlattal kívánatra szívesen szolgál

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége,
BUDAPEST, V., Váci-körút 32.

Ve

Tornyos
litásra
„Pro
agyagtal
ségekne
ellentáll
mést ad
HERM
Kisvár

8464/eln. IV. 19

Pályáz

A m. kir. n
nek létszámában

több g

pályázat utján
Pályázhatna
kat jeles eredm
gazdasági akad
a pályázatból k
Az 1 koron
közvetlenül hoz
be s eredetiben
fel: születési bí
katonai köteleze
A kinevezer
és beválás, eseté
esetében szolgál
Budapest, I
5962

Cs. és

H

A f

2000

van szük
a) l
egymásut
b) s
métermáz
már a fel
visszatéri
c) f
1911 jan
költséget
d) l
mázsa za
e) a
6 óráig
f) l
g) a
Tek
irányadó
mezési r
Az
minisztéri
Ihás

Vetőburgonya-eladás.

Tornospálczei gazdaságomban előjegyezhető tavaszi szállításra a következő fajtisztán kezelt vetőmagburgonyák: „Prof. Wolthmann“ 21% keményítő-tartalommal, vályog- és agyagtalajon nagy terméseket ad, rendkívül tartós, betegségeknek „Präs. Krüger“ a homoktalajok legjobb ellentáll „Präs. Krüger“ burgonyája, nagy termést adó, egészséges, tartós. Előjegyzések **REIZMAN HERMAN gazdaságainak központi irodája, Kisvárdá** czimen eszközölhetők. 5959

8464/eln. IV. 1910. szám.

Pályázat gazdasági gyakornoki állásra.

A m. kir. ménesbirtokok és a gödöllői koronauradalom gazdasági tisztviselőinek létszámában 1000 K segélydíjjal járó

több gazdasági gyakornoki állás

pályázat utján betöltés alá kerül. Pályázhatnak oly magyar honos, nőtlen ifjak, akik gazdasági szaktanulmányukat jeles eredménnyel végezték és katonai kötelezettségüknek már eleget tettek; gazdasági akadémiát végeztek előnyben részesülnek. Gyenge előmenetellel bírók a pályázathól kizáratnak.

Az 1 koronás bélyeggel ellátott pályázati kérvények f. évi november hó 30-ig közvetlenül hozzám (Budapest, földmiv. minisztérium, Országház-tér) nyújtandók be s eredetiben avagy bitelesített másolatban a következő okmányokkal szerelendők fel: születési bizonyítvány, végzett tanulmányokat (közép- és szakiskola), valamint katonai kötelezettség teljesítését s az eddigi foglalkozást tanúsító bizonyítványok.

A kinevezendő gyakornok tartozik állását azonnal elfoglalni, amikor esküt tesz és beválás, esetében szolgálata az eskütétel napjától számít, azonban be nem válás esetében szolgálata két éven belül minden igény kizárásával felmondható.

Budapest, 1910 október 24.

5962

M. kir. földművelésügyi miniszter.

Cs. és kir. csikótelep lhász—Marczaltó E. No. 457.

HIRDETMÉNY.

A fenti csikótelepnek

2000 métermázsa elsőrendű zabra

van szüksége, melyet a következő feltételek mellett szerez be:

- beszállítás 1910 december 1-től 1911 január végéig egymásután az eladó tetszése szerint
- szállítandó frankó 1000 métermázsa lhász és 1000 métermázsa frankó Marczaltó vasutállomásra. A küldemény már a feladásnál frankirozandó. Az eladónak a katonai tarifára visszatérítés utján igénye van;
- fizetés az áru kifogástalan átvétele után, azonban 1911 január 1. előtt nem, nyugta ellenében. A nyugtabélyeg-költséget a hadseregkezelőség viseli;
- biztosíték megbízott vállalkozó részéről 100 métermázsa zab, mely a kötlevéllal egyidejűleg beküldendő;
- ajánlatok legkésőbb **1910 november 21. esti 6 óráig „Hafer-offert“** jelzéssel fogadtatnak el;
- kötelezettség 1910 november 24-ig;
- árak a fenti állomásokra közlendők.

Tekintettel a kereskedői szokások szerinti vételre, az irányadó feltételek az alanti csikótelepnél és a katonai élelmezési raktáraknál megtekinthetők.

Az ajánlatok feletti döntést a cs. és kir. közös hadügy-minisztérium tartja fenn magának.

lhász, 1910 november hó.

Cs. és kir. csikótelep parancsnoksága
lhász—Marczaltó.

5963

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

minden tekintetben előmozdítani kívánja a gazdák közönségnek érdekeit a ezért:

- Jelzálogkölcsonöket közvetítünk** előnyös feltételek mellett, ha a gazdák a ezélből hozzánk fordulnak.
- Felülvizsgáltatjuk** a be- küldött **gyógytári vényeket**, s megállapítjuk, hogy azok a eselédőtörvény rendelkezései szerint számítottak-e.
- Adóügyekben** szakvéleményt adunk. A beküldött adókönyvek alapján **felülvizsgáltatjuk az adó helyes kivetését** és tulfzetés esetén annak visszatérítését kieszközöljük.
- Tarifális kérdésekben** díjtalanul szakszertű felvilágosításokat **vasuti és hajó-fuvarleveleket** adunk. **Felülvizsgáltatjuk** a beküldött s kieszközöljük a tulfzetett fuvardij visszatérítését.
- Gazdaságok állandó felügyeletét** és ezek fizetésének **ellenőrzését, számvitelek felülvizsgálatát** és ellenőrzését elvállaljuk, illetve arra szakembereket küldünk ki.
- Szaktanácsot** adunk **számviteli** kérdésekben.
- Üzemterveket**, melyek az okszertű gazdálkodás alapját képezik, kidolgoztatunk.
- Szakértői** tisztséget peres ügyekben elvállalunk és mindennemű mezőgazdasági **értékbecsléseket** végeztetünk.
- Biztosítási** ügyekben tanácsot adunk és mindennemű biztosítási ügylet lebonyolítását elvállaljuk.
- Nyilvántartjuk** a bejelentett **eladó és bérbeadó birtokokat**, valamint **birtokot venni és bérelni szándékozókat.**
- Jogi tanácsot** is adunk, ha ily természetű ügyekben a gazdák hozzánk fordulnak.

Mindenféle tanácsot, felvilágosítást üzemi osztályunk révén a gazdák a legkiválóbb szaktekintélyektől kapják.

Nyilvántartásra bejelentetett:

- Eladó birtok:**
- 197 m. hold**, fővárostól 39 km.-re, 8 h. szőlővel, gazd. épületekkel és 2 nagy pinczével, 5 szobás urilakkal. 3
 - 200 m. hold** sik fekvésű, I. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában, megfelelő gazdasági épületekkel. 5
 - 370 m. hold** Sáros megyében, melyből 310 hold erdő, urí lakással és 5 hold diszkerttel, köves ut mentén. 4
 - 100 kat. hold** körülí I. o. bőskei föld, 15 pereznyre a vasutállomástól, a Ferencz-osatornától 8 pereznyre, urilak és gyümölcsösökkel. 6
 - 500 m. hold** Szatmár megyében, vasutállomástól 2 km.-re, kényelmes urilakkal. 7
 - 1015 kat. hold** Torontálban a Tisza és vasut mentén, köves uttal, egészben, avagy osakie egy, körülbelül 500 holdas rész, gazdasági épületekkel. 8
 - 586 hold** Nógrád m.-ben. Vasutállomástól 3 km.-re. Teljes felszereléssel 400,000 K. 14
 - 384 hold** szőlőnek való, egyenes felületű, vasut közelében fekvő homokbirtok, melyből 41 hold már szőlővel beültetett, egészben vagy részletekben is eladó. 13
 - 1000 m. hold** Hont megyében. A birtok egy darabban, jó és elegendő épülettel felszerelve, tehermentes, saját kezelés alatt áll. Esetleg bérbeadandó. 15
 - 2438 m. hold**, 60 hold termő gyümölcsösökkel Erdélyben, bérbe adott, megfelelő számú kúttól körüli épületekkel, 10 szobás urilakkal, szeszyár és finomító, jó munkásviszonyok. Ára teljes felszereléssel 700,000 K. Amortizációs leher 200,000 K. 16
 - 290 hold** Szilágy megyében, vasutállomástól 7 km. Felerészben szántó, felerészben legelő és kaszáló. Dohánytermesztési engedéllyel. Kereskedelmi növények termesztésére és tehenészetre alkalmas. Kedvező fizetési feltételek. 17
 - 200 hold**, vasutállomástól 2 km. Szőlőművelésre különösen alkalmas. 2 holdas parcellákban vagy együtt az egész terület eladó. 18
 - Emeletes kastély**, 25 hold földdel a Balaton mellett, szép park. Ára 75,000 K. 13
 - 139 m. hold** Pest megyében, vasutállomástól 3/4 órányira, ebből 12 hold fiatal szőlő, 2 hold kaszáló, 30 hold szántó, 95 hold feltérhető legelő tanyával együtt 48,000 K-ért. 26
 - 986 m. hold** Abauj megyében, szükséges gazdasági épületekkel, 10 szobás kastélyllyal, vasutállomástól 1 km.-re. Előnyös fizetési feltételek. 28
 - 2056 m. hold** három különálló részben: 155 hold 600,000 K, 800 hold legelő és rét 150,000 K és 194 hold mezőváros belterületén kastélyllyal, igen sok gazdasági épülettel 170,000 K. A birtokrészek külön-külön is eladók. 30
 - 1260 m. hold**, melyből 400 szántó, 40 rét, a többi vágható erdő. Vasutállomástól 7 km. Kedvező fizetési feltételek. Esetleg bérbe is kivethető. 31
 - 306 m. hold** Szatmár megyében, Nagykárolytól 12 km.-re, 45 hold termő szőlővel, teljes felszereléssel. Ára 183,500 K. 32
 - Nógrád megyében **4700 holdas magyar birtok** szeszyárral és gőzmalommal eladó; a szeszyár és gőzmalom a birtossággal együtt tetszés szerinti 1500-2000 holdnyi területtel is kapható. Ugyazintén az egyes 300-500 holdnyi puszták külön-külön is eladotnak. Elsőrendű buzatermő földek, előnyös árak. 33
 - 624 1/2 m. hold** Komárom megyében. Egy tagban, urilakkal és gazdasági épületekkel. Házi kezelésben. Családi viszonyok miatt sürgősen eladó. 34
 - 5000 kat. hold**, melyből 4000 kihasználható erdő, a többi szántó, kaszáló és legelő. Épületek két majorban, mindegyik vasuti állomás, 6 vizimalom, vasolvasztó, mész- és vasbányák. Minden irányban jó köves utak. 29
 - 165 hold** Nógrád megyében, várostól 1/2 órányira, fővonal mentén, 4 szobás lakóházzal. 35
 - 700 kat. hold** Temes megyében, I. o. szukorrépatalaj, 120 hold nemes fizfateleppel, 25 hold gyümölcsösökkel, 13 hold oljtanyaszőlővel, 8 szobás, modern urilakkal, elegendő számú gazd. épületekkel. Ára holtfelszereléssel 830,000 K. 36
 - 826 m. hold** Nógrád megyében, Budapesttől 52 km.-re, vasuti állomás helyben. Szilárd anyagból épült jó karban levő gazdasági épületekkel. Teljes felszereléssel 500,000 K. 37
 - 600 m. hold** Hont megyében. Elegendő számú gazdasági épülettel. Ára 280,000 K. 38

- Birtokvétel:**
- 1000 holdig** cserébe fővárosi házárt egy tulajdonán erdőből álló, Hont, Nógrád, Gümör, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok. 667
 - 800-1000 holdig** jó földdel és épületekkel, instrukcióval. A lakóház falu vagy város közelében legyen. 79
 - megvételre kerestetik: 500-1000 m. hold**, lehetőleg egy tagban, előnyben részesül sik fekvés, vasutállomás közelében. 23
 - 2-300 holdig**, közel a fővároshoz, mely tejjgazdaságra alkalmas. 80
 - 400-600 hold** erdővel, kerttel, elég és jó gazdasági épülettel. Temes, Torontál, Arad, Csongrád és Krassó megyékben. 176
 - 50-100 hold**, lehetőleg a főváros közelében, mely tehenészetre alkalmas. 243
 - 500 holdon** felüli bármely nagyságig. Bács, Torontál, Temes, esetleg más megyékben, jó minőségű talajjal. 380
 - 50-100 hold**, közvetlenül a Duna mentén, Kalocsa és Pozsony között, esetleg a dunántulon, állandó vízű tó vagy folyó mentén. 94

- Bérbeadó birtok:**
- 1150 m. hold** Nógrád megyében, jó gazdasági épületekkel, épült vasut mentén, október 1-től, esetleg január 1-től 6 vagy 12 évre. 15
 - 562 m. hold** szántóföld, melyből 160 hold még ki nem irtott ritka cserjés, vasuti állomástól 5 km.-re. 88

- Birtokbérlet kerestetik:**
- 180-200 m. hold**, amely kereskedelmi növények termesztésére alkalmas és rajta tejjgazdaság tizhető. 2530
 - 1000-1500 m. hold**, lehetőleg sik fekvésű, előnyben részesül erdőmentli birtok és sikfekvésű vasut-állomás közelében levő. 92
 - 165 m. hold** Nógrád megyében, fővonal mentén, várostól félórányira, 4 szobás lakóházzal. 466
 - 100-120 h.** város közelében vagy oly helyen, honnan városhoz jó vasuti összeköttetés van. 36
 - 400-500 h.** 10-12 évre, szükséges épületekkel, lehetőleg 150-200 hold kaszáló és legelővel. 501
 - 800-1000 hold** jó birtok, lehetőleg vasutállomás közelében 92
 - 1200 hold** körül 98
 - 500-800-1000 holdig**, lehetőleg mérsékelt dombos vidéken 112
 - 1000-1200 m. hold** nyugati megyékben, kizárólag vagy nagyobbbrézt mezőgazdasággal. 112

Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket

az OMGE. üzemi osztálya.

Ismét TÖRÖK által lettek sokan szerencsések!

Az immár befejeződött 26-ik m. kír. osztályorszátkban ismét szerencsénk volt MINDEN HUZÁSI NAPON tisztelt vevőinknek főnyereményeket kifizetni. Csupán a most lefolyt 26-ik sorszátkban t. vevőink kb.

2 $\frac{1}{2}$ millió koronát

nyertek nálunk.

Vevőink közül sokan, a kék a nevük melletti számokból választottak, nagy nyereményeket értek el. Sziveskedjék tehát nevét az alanti táblázatban megkeresni és a mellette levő számot nálunk mielőbb megrendelni.

NEVEK:

Ádám	4144	Aurél	83403	Dömötör	38181	Gábor	101990	József	67167	Lothár	4144	Oszkár	83377	Szidónia	34385
Abrahám	6565	Attila	83687	Dorottya	40492	Gertrud	105323	Jolán	67178	Lujza	6565	Ottilla	83403	Taszió	38131
Adolár	10466	Balázs	85785	Edith	41936	Gáspár	105328	Juliska	67193	Lukács	10466	Ottó	83687	Teréz	38181
Adolf	12184	Bálint	90176	Ede	46965	Gedeon	106125	Kelemen	74333	Magdolna	12184	Ödön	85785	Teofil	40492
Adorján	17751	Baltázár	90192	Elek	51961	Gizella	107395	Karolin	75907	Manó	17756	Paula	90176	Tekla	41936
Adelheit	21606	Berta	92173	Eleonóra	52503	Győző	108852	Konrád	81944	Malvin	21606	Pál	90192	Titus	46965
Adél	24248	Béla	94108	Elemér	56451	Géza	109331	Katinka	82014	Manfréd	24248	Pépi	92173	Teodora	51961
Ágoston	29604	Benedek	94182	Emma	64194	Gusztáv	109621	Kálmán	83197	Margit	29604	Péter	94108	Tamás	52503
Ágnes	34365	Bernát	99298	Éliás	64424	Györgyiko	109643	Katalin	83306	Marcell	34365	Piroska	94182	Teresi	56451
Alajos	38131	Bertalan	100655	Ernesztin	66810	György	109672	Károly	83377	Mariska	38131	Rachel	100655	Tibor	64194
Amália	38181	Blanka	101990	Emánuel	67167	Gyula	4144	Klára	83403	Márkus	38181	Richárd	101990	Tinka	64424
Anna	40492	Borbála	105323	Éva	67176	Hedvig	6565	Kornél	33687	Mária	40492	Richárd	101990	Tivadar	66810
Albin	41936	Boriska	105328	Ervin	67193	Henrik	10466	Klotild	85785	Márton	41936	Rebeka	105323	Terus	67167
Albrecht	46965	Bódog	106125	Evelin	74333	Heléna	12184	Klotild	90176	Mártha	46965	Rafael	105328	Valéria	67171
Apollónia	51961	Bogdán	107395	Emil	75907	Hermann	17756	Kornélia	90192	Máté	51961	Regina	106125	Vazul	67193
Aladár	52503	Boldizsár	108852	Erzsébet	81944	Hugó	21606	Krisztina	92173	Matild	52503	Rezső	107395	Veronika	74333
Albert	56451	Brunó	109331	Endre	82014	Hermina	24248	Lajos	94108	Menyhért	56451	Rózsika	108852	Vencel	75907
Antónia	64194	Betti	109621	Eszter	83197	Hilda	29604	Laura	94182	Melánia	64194	Róbert	109331	Viktória	81944
Aranka	64424	Bella	109643	Etel	83306	Ilés	34365	László	99298	Miklós	67176	Rozália	109621	Virgil	82014
Augusztá	66810	Brigitta	109672	Ernő	83377	Ibona	38131	Lenke	100655	Miksa	66810	Rudolf	109643	Vilma	83197
Alfréd	67167	Cézár	4144	Flóra	83403	Imre	38181	Lázár	101990	Milán	67167	Sári	109673	Vendel	83306
Akos	67176	Cecília	6565	Fabián	83687	Ilka	40492	Leonia	105323	Mór	67176	Salamon	4144	Vilhelmine	33377
Ambrus	67193	Cyrrill	10466	Parkas	85785	István	41936	Lehel	105328	Nathália	67193	Sarolta	6565	Viktor	33403
Andor	74333	Cornélia	12184	Franciska	90176	Iren	46965	Leontin	106125	Nándor	74333	Samu	10466	Vilmos	33687
András	75907	Dániel	17756	Félix	90192	Izidor	51961	Leó	107395	Nelli	75907	Szeréna	12184	Vinceze	85785
Antal	81944	Dávid	21606	Frida	92173	Irma	52503	Lidia	108852	Napoleon	81944	Sándor	17756	Zsófia	91176
Ármin	82014	Dóra	24248	Ferdinand	94108	Jakab	56451	Lipót	109331	Netti	82014	Szerafin	21606	Zoltán	90192
Arnold	83197	Dénes	29604	Ferencz	94182	Janka	64194	Lána	109621	Orbán	83197	Simon	24248	Zsigmond	92173
Árpád	83306	Dezső	34365	Frigyes	99298	János	64424	Loránd	109643	Olga	83306	Sziegfried	29604	Zsuzsanna	94108
Arthur	83377	Domonkos	38131	Fülöp	100655	Johanna	66810	Ludmilla	100672						

Kérjük fenti számokat gyorsan megrendelni, hogy azok el ne keljenek. Huzás már november hó 17. és 18-án.

Az I-ső osztályu sorsjegyek árai: Egy egész sorsjegy 12.- kor. Fél sorsjegy 6.- kor. Negyed sorsjegy 3.- kor. Nyolcad sorsjegy 1.50 kor.

Az eredeti sorsjegyek utánvétellel, vagy az összeg előzetes beküldése mellett rendelhetők meg.

TÖRÖK A. és TÁRSA

bankház részvénytársaság.
Legnagyobb osztálysorsjegyzület.
Budapest, IV., Szervita-tér 3/c.

Fiókok:

VI., Teréz-körút 46., a nyugati pályaudvar közelében. — Telefon 24-27.
V., Váci-körút 4. a Deák-tér közelében. — Telefon 11-66.
Távírárt cím: TÖRÖKÉK Budapest.

„Ásványi“ kukoricza-szárítépgép

„Ásványi“ kukoriczaszárítépgép.

eddig több mint 400 gép használatban.

Az egyedüli gép, mely a tengeriszárat minden részeiben a legtokéletesebben feltépi és amelyvel takarmányrépa, répafejek levéllel, egyidejűleg a tengeriszárral a legtokéletesebben felapríthatók és így egyszerre besavanyíthatók. Ezen kettős művelet semmiféle más géppel nem végezhető. Tökéletesített kivitelben gyártja a szabadalomtulajdonos

„NICHOLSON“

gépgyár részvénytársaság

Árjegyzék és ismertetés
ingyen és bérmentve.

Budapest, VI., Váci-ut 17. szám.

Exiszt és ékszer legolcsóbb Wirth János és fiaival BUDAPEST, II. VÁROSHÁZ-U. 3.

BÁNSZKI
szobor
világhírű
A KA
MAG
kaphatók K
Budapest
Katalóg

Eladó
Zemplén
állomástól,
vadász
Beyer K
Telefon 12

Szá
megfelelő uta
eczetet. —
gyapotot, é
Mezőga
vegyi labor

EL
Nyugatmag
2 $\frac{1}{2}$ órany
szóló, kény

Az 1909 júni
born
legelőnyösebb
irodalmi v
ványkezelő

Magyar

Kérje

BÁNSZKY SÁNDOR
szobrászművész
világhírű alkotásai:
A KASZÁS
és a
MAGVETŐ

kaphatók **Koch Jenő** műöntőjében
Budapest, V., Szondy-utca 53/k.
Katalógus bérmentve. 5719 b

MELASSZET

(folyékony állapotban)
jutányos feltételek mellett szállít
Sebők Emil és Társa
Budapest, V., Visegrádi-utca 48.
5945

TELEFON 97-05
SERTÉSELADÁS ÉS VÉTEL
067 SOVÁNY MINT HIZOTT ÁLLAPOTBAN
A LEGJOBBAN ÉS LEGPONTOSABBAN ESZKÖZLTETNEK.
URL REZSÓ
SERTÉSBIZOMÁNYOSNÁL
BUDAPEST, VIII.
NÉPSZINHÁZ-UTCA 22.
POLGÁRI SERFOZDE
- BÉRPALOTA -

Eladó erdő- és vadászbirtok

Zemplén megyében, 20 km.-nyire országot mentén a vasút-állomástól, 1000 kat. hold vágható erdő, kevés gazdasággal, nagy vadászattal, megfelelő épületekkel. Ára: 300.000 korona.

Beyer Károly, Budapest, V., Báthory-utca 5. sz.
Telefon 12-85, 5783 Telefon 12-85.

Száj- és körömfájás

védekezésére ajánlok

Kali hypermanganicumot

megfelelő utasítással. — Kreolint, kresolint, karbolsavat, ólom-eczetet. — Villát-ol athoz szükséges gyógyszert. — Tiszta kócsot, gyapotot, összes kötszereket, legjutányosabban, gyors szállítással.

Mezőgazdasági **DETSINYI FRIGYES, Budapest, V., Marokói-utca 2.**
vegyi laboratórium 5961

Eladó birtok:

Nyugatmagyarországon 3/4 órányra nagyobb vidéki várostól, 2 1/2 órányra Wientől, kb. 1100 magyar hold prima szántó, rét, szőlő, kényelmes nagy urilak parkban. Tejgazdaságra igen alkalmas.

Közelebbit:

Röjtöki BAUER ANTAL
Budapest, VIII., Baross-utca 4.
TELEFON 166-66.

Az 1909 június 30-án életbe lépett **BORTÖRVÉNY** által szükségessé vált

bornyilvántartó könyvek

legelőnyösebben beszerezhetők az alábbi árak mellett a „PÁTRIA” irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomtatványkezelő osztályában Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Kisalak	10 ives	1-20 kor.
„	25 „	2-30 „
„	50 „	5-50 „
Nagyalak	10 ives	1-50 kor.
„	25 „	2-80 „
„	50 „	6-50 „
„	100 „	10- „

Magyar és német felírásu ivenk is kaphatók.

Sertés tenyésztők

figyelmébe ajánljuk: **A sertés Magyarországon**
Írta: Eneszl DÖRNER BÉLA.
Ára 7,20 korona.

Sertés tenyésztés
Írta: Eneszl Dörner Béla.
Ára 60 fillér.

A sertés hizlalás.
Különös tekintettel a sertés-
vészre. Írta: Bökör György.
Ára 2 korona.

A sertés javítása
és hizlalása. Írta: Ruffy Pál.
Ára 2 korona.

Megrendelhetők a „PÁTRIA”
r.-társ. gazdasági szakkönyv-
kereskedésében BUDAPEST,
IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Gazdasági lótarakók,

gépelejek, hengerolajok, „Bolinder” mó-
torolaj, kocsikenőcs, carbololeum, pyro-
leum stb. legjobb minőségben és legjutányosabban
kapható 5877

MOLNÁR M. és TÁRSAI cégénél
Budapest, VI., Gyár-utca 21. sz.

JUST-HATMAKER-féle tejszárítási eljárás.

A 27045., 32891. és 40537. számú magyar szaba-
dalmak tulajdonosa, mely szabadalmak tárgya „Just-
Hatmaker-féle tejszárítási eljárás” elnevezés alatt
ismeretes magyar tejtermelőknek és tejgazdasá-
goknak ezen szabadalmak gyakorlatbavételére engedély-
kélyeket kíván adni méltányos díjak fizetése elle-
nében. A szabadalmak tulajdonosa 5960

HATMAKER, 25 Rue de la Faisanderie, Páris,
közelebbi felvilágosítással szolgál az érdeklődőknek.

Az eddigi tapasztalatok szerint a legcélszerűbb és legkedveltebb **gazdasági nyomtatványok** beszerezhetők a „PÁTRIA” r.-t.-nál, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

2 millió szőlővessző e'adó!

Immunis homoktalaju szanádi szőlőtelepemen termelt sima hazai, remekszép, fajtiszta, egészséges, jég-, peronoszpóra- és minden betegségtől mentes egész hosszúságu szőlővesszők kaphatók. — Bánáti Rizling, Kövi-dinka, Olasz Rizling, Nagycburgundi, Kődöskék, Szlankamenka, Nemes Kadarka, Opor ó, Aramon. Ára 1000 kेंट 5 korona. Piros Chasselas, fehér Chasselas és Festőszőlő. Ára 1000-kेंट 6 korona. Ezeréves, Kossuth Lajos, Muskát Hamburg, Dr. Robert Hogg, Ottonell, Rosaminda di Vacca Passatutti, Muskát fr. Rouge, Madelaine Angevine, Genuai zamatos, Gold Champion, piros és sárga Kecsekecses ára 1000-kेंट 12 korona. Csabagyöngye ezre 60 korona. **Vartus Alajos szőlő-birtokos, Szanád, Torontal megye.** 5956

Kérje éksser vagy ezüst szükséglete esetén Virth ingyen minta könyvét sok példával.

